

24

LIETUVOS
NACIONALUS
M. MAZVIO
BIBLIOTIKA

ALP 2628
Larch
4p/28/2628

DARBININKAS

ĮVYKIAI LIETUVOJE

Vol. LXXIV, Nr. 33
Rugsėjo - September 1, 1989 Penktadienis-Friday SECOND-CLASS 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207 50 centų
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

Savaitės įvykiai

Sov. S-gos Liaudies atstovų sudarytos Molotovo-Ribbentropo paktui ištirti komisijos pirmininkas ir politbiuro narys Jakovlevas pasikalbėjime su *Prados* korespondentu pareiškė, kad Baltijos valstybės pasidarė priklausomos Sov. S-gai ne pagal Molotovo-Ribbentropo paktą ir slaptus protokolus, bet kad jų parlamentai paprašė Sov. S-gą jas priimti į savo globą.

Sov. S-ga pagaliau atsakė beveik per 50 metų skelbto melo ir viešai pripažino, kad Molotovo-Ribbentropo paktas ir prie jo pridėti slapti protokolai egzistuoja, todėl kartą turės pripažinti, kad ir Baltijos respublikose parlamentų rinkimai vyko okupacijos sąlygom ir buvo jom paskirtų įgaliotinių surežisuoti. Todėl jų nutarimai tarptautinės teisės atžvilgiu yra niekiniai ir negalioja. Vakarų demokratijos Baltijos valstybių okupacijos dėlto iki šiol nepripažino.

Lenkijos solidarūmū sugebėjus susitarti su dviem iki šiol komunistų partiją rėmusiom partijom, prezidentas Jeruzelski kandidatu į ministerius pirmininkus paskyrė Solidarumo veikėją, advokatą ir žurnalistą Tadeusz Mazowiecki. Jo kandidatūra turės patvirtinti parlamentas.

Lenkijos būsiamasis min. pirninkas numato gynybos ir vidaus reikalų ministerijas pavesti komunistų partijos kandidatam, bet partija reikalauja daugiau vietų, nes Solidarumas nėra linkęs jos siekimus patenkinti.

Egipto policija areštavo 41 Irane apmokytą teroristą, kurie turėjo puldinėti JAV, Izraelio ir Arabų valstybių taikinius ir nuversti Egipto prezidentą Hosni Mubarak.

NYT žinomas kolumnistas A. M. Rosenthal rugpjūčio 22 ragina Gorbačiovą ir Vakarų atkreipti dėmesį į pavasarį Paryžiu įsteigto sąjūdžio, "Demokratija ir nepriklausomybė" paskelbtą manifestą, reikalaujantį demokratijos, savarankiškumo, laisvo ūkio ir laisvės nuo prievartos, nes šių reikalavimų įgyvendinimas galėtų sustabdyti Sov. S-gai grąsinančią anarchiją.

Okupuotos Lietuvos aukščiausios Tarybos komisija nutarė, kad Lietuvos aneksija yra negaliojanti. Tikime, kad šis nutarimas bus patvirtintas ir Aukščiausios Tarybos jos reguliarioje sesijoje.

New York Times rugpjūčio 23 paskelbė žurnalisto Bill Keller dviejų skilčių straipsnį apie Vilniuje vykusias milžiniškas demonstracijas, reikalaujančias Lietuvai nepriklausomybės. Minia tiesiog sužė pritarlama Sąjūdžio pirmininkui Vytautui Landsbergiui pareikalavus Lietuvai laisvės, tvirtina korespondentas.

Afganistano aukšč. karinės komisijos sekretorius gen. Abdul Haq Ulumi apkaltino JAV, kad jos aprūpina partizanų kekinėm (cluster) bombom, kurios sprogdamos padaro daug daugiau nuostolių už paprastąsias. JAV šio kaltinimo nei paneigia nei pripažįsta.

Sovietinėj Latvijoje daugiau kaip tūkstantis jaunų šeimų yra pasiryžusios grįžti ūkininkauti suprivatintuose ūkiuose.

RANKOMIS SUSIJUNGĖ NUO VILNIAUS IKI TALINO

— Didžiausios demonstracijos prieš Molotovo – Ribbentropo paktą —

Gėdinga Molotovo-Ribbentropo paktą pasirašymo 50 metų sukaktis paminėta labai įspūdingai. Apie tai rašė viso pasaulio spauda, skelbė televizija, radijas.

Du masiniai mitingai Lietuvoje

Okupuotoje Lietuvoje buvo surengti du masiniai mitingai, — vienas rugpjūčio 22, pakto pasirašymo išvakarėse. Mitingas buvo Kalnų parke Vilniuje. Rengė Sąjūdis, jame dalyvavo 70,000 žmonių minia. Sutemus visi užsidedė žvakutes. Įspūdis nepaprastas. Gyvoji Lietuva žengia į nepriklausomą gyvenimą.

Rugpjūčio 23, pakto pasirašymo dieną, mitinge dalyvavo 7-8 tūkstančiai. Rengė Lietuvos Nepriklausomybės sąjunga, kurią sudarė Lietuvos Laisvės Lyga, ir keletas kitų patriotinių organizacijų.

Didžioji žmonių grandinė

Sąjūdžio iniciatyva drauge su latviais ir estais buvo suorganizuota didžioji žmonių grandinė nuo Vilniaus per Latviją iki Talino, Estijos sostinės. Žmonės susijungė rankomis, protestuodami prieš Molotovo-Ribbentropo paktą, reikalaudami Pabaltijo tautoms nepriklausomybės.

Ši rankų grandinė susilaukė pasaulio spaudos ir televizijos dėmesio. Televizija rodė daugiausia vaizdus iš Talino, daugiausia ir nuotraukų dėjo iš Estijos.

Pasaulio spauda paskelbė, kad šioje rankų grandinėje dalyvavo du milijonai žmonių.

Sąjūdžio spaudos konferencijoje rugpjūčio 24 buvo paskelbti kitokie duomenys. Ten paskelbė, kad rankų grandinėje dalyvavo pusė milijono lietuvių, 250,000 latvių ir 200,000 estai. Taigi nėra nei pilno milijono. Sąjūdis tikriausiai nesumažino dalyvių skaičiaus, nes nebuvo ir priežasties.

Ta didelė grandinės demonstracija parodė, kaip puikiai buvo suorganizuota, kaip sutelkti žmonės, — sušaukti, nuvesti į savo vietas.

Atgarsiai spaudoje

New York Times tą savaitę du kartus spausdino straipsnius pirmame puslapyje. Rašė ir kiti dienraščiai, dėjo nuotraukas, žemėlapių per kur ejo žmonių grandinė.

Rugpjūčio 23 TV 13-tame kanale McNeal-Lehr žinių apžvalgoje davė keliolikos minučių reportažą. Ši programa matoma Amerikoje ir Kanadoje. tą naktį radijo programa Lax Ray Bree

Irano prezidentas Rafsanjani, norėdamas pagerinti santykius su Vakarais, iš kandidatų į ministerius pašalino visus antikavaričius, bet kiekvieną kandidatą turės patvirtinti parlamentas.

Sov. S-gos, siekdama padeonstruoti savo taikingus siekimus, pirmąkartą leido JAV Atstovų rūmų ginkluotų pajėgų komiteto nariams apžiūrėti dujinio laser spindulių įrengimus Kureatovo institute prie Maskvos.

Lenkijos Solidarumo vadai yra nusprendę, kad Lenkija pasiliktų Varšuvos pakto nariu.

Juoda linija pažymėtas „human chain“ per Baltijos valstybes rugpjūčio 23 d.

perdavė dviejų valandų pokalbį su Antanu Mažeika ir Arvydu Juozaičiu, vienu iš svarbiųjų Sąjūdžio veikėjų.

Bene pati svarbiausia perduota žinia buvo ta, kad Lietuvos parlamentas sudarė komisiją, kuri paskelbė, kad 1940 metais Lietuvos okupacija ir Lietuvos įjungimas į Sovietų Sąjungą yra neteisėtas. New York Times tai paskelbdamas, antrinėje antraštelėje rašė, kad tuo Lietuva padėjo pagrindus atsiskyrimui nuo Maskvos.

Skelbimas Washington Times dienraštyje

Rugpjūčio 23 dienos Washington Post dienraštyje įdėta labai įspūdingas skelbimas, kreipimasis į Amerikos prezidentą, kad neužmirštų Pabaltijo kraštų. Skelbime yra labai daug lietuviškų pavardžių, du trečdaliai yra lietuviai, o kiti latviai, estai.

Ir savo vedamųjų skyrių šis dienraštis papuošė Hitlerio ir Stalino montažu.

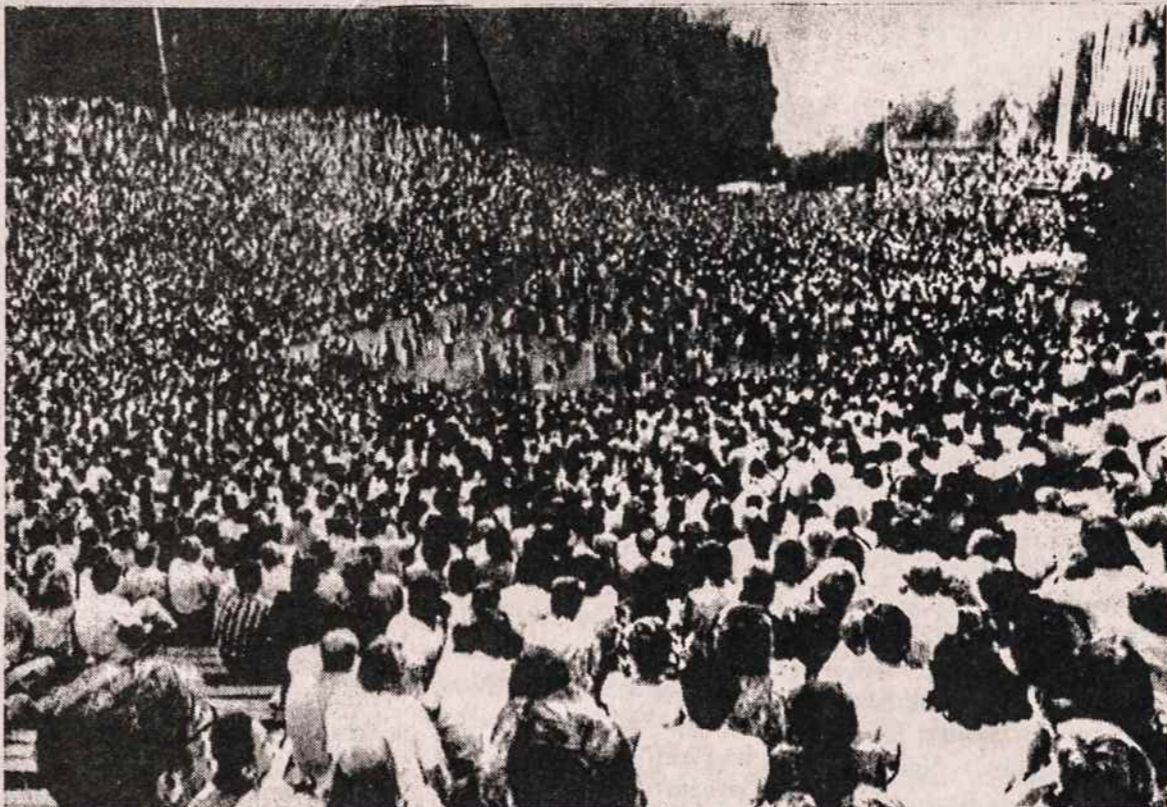
Maskvos reakcija

Kaip ir buvo laukta, Maskva piktai reagojo į šias pabaltiečių demonstracijas. Rūšiu tonu jau grasina, kad liautusi demonstravę ir rėkavę.

Rugpjūčio 28 New York Times atsako į tuos Maskvos grasinimus. Cituojamas prof. Vytautas Landsbergis, Sąjūdžio pirmininkas. Jis sako, kad daugiau demonstracijų nebus, kad Maskvai nebūtų progos siųsti tankus į Baltijos kraštus. Bus tik rašoma ir reikalaujama — nepriklausomybės, nes kito kelio jau nebėra.

Rugpjūčio 27 jau ėmė demonstruoti ir Moldavijoje žmonių minios, reikalaudamos laisvės Demonstracijos prasidėjo Kieve.

Sekime spaudą, radiją, televiziją — nes įvykiai labai greitai ritasi.

Rugpjūčio 23 masinės demonstracijos Vilniuje, prieš Molotovo-Ribbentropo paktą. Nuotrauka daug kur buvo įdėta pasaulio spaudoje.

SĄJŪDIS PASISAKO DĖL RUGPJŪČIO 23 D. PAKTO

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis rugpjūčio 23 priėmė pareiškimą, kurį paskelbė, kaip jie sako, pasaulio tautoms, valstybių vyriausybėms ir visiems geros valios žmonėms.

Pareiškime taip sako: „Šiomet sukanka 50 metų kai buvo pasirašytos Tarybų Sąjungos ir Vokietijos sutartys su slaptaisiais protokolais, dėl įtakos sferų pasidalijimo Europoje, nušalimo II-jo Pasaulinio karo pradži. Nors daugelis šalių pripažįsta Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių okupacijos ir aneksijos, tačiau to sandėrio padariniai iki šiol nepanaikinti ir lemia Lietuvos bei kitų tautų gyvenimą. Tarybų Sąjungos įvykdytas Lietuvos ir kitų šalių užgrobtas karinės ir politinės prievartos būdu leido padaryti tokius jų valstybinio gyvenimo pakeitimus,

kurie išbraukė Lietuvą, Tautų Sąjungos narę, iš pasaulio politinio žemėlapio, o tautą atvedė prie mirties ribos. Lietuviai niekada nesuistaikė su savo beteise padėtimi ir niekad neatsisakė atkurti savo nepriklausomą valstybę“.

Turės pripažinti okupacinį statusą

1989 rugpjūčio 23 Vilniuje susirinkęs Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio seimas pareiškė:

1. Tarybų Sąjungos ir Vokietijos 1939 — jų rugpjūčio 23-čios

— „Gimtasis Kraštas“ savo 25 numeryje Juozo Šato žodžiais plačiai rašo apie suverenitetą ir konferenciją Sovietų Sąjungoje ir sako: „Tai, kad realus atskiro nario suverenitetas neįmanomas federacijoje apskritai ir dabartinėje TSRS sudėtyje atskirai paėmus, nekelia abejonių“.

— Vilniaus iš vokiečių išvadavimo 45-tose metinėse liepos 13 d. Vilniuje prie armijos generolo Ivano Černiachovskio paminklo padėti vainikai ir gėlės. Juos padėjo miesto vadovaujantys partiniai, tarybiniai darbuotojai, darbo kolektyvų, Vilniaus karinės įgulos atstovai. Vainikai ir gėlės taip pat buvo padėti prie Amžinos ugnies ir ant tarybinių karių kapų Antakalnio kapinėse.

— Iš New Yorko parskeidusią „Lietuvos“ jachtos įgula, sekmingai perplaukusią Atlanto vandenyną, pasveikinti Klaipėdos vasaros koncertų estradoje susirinko keli tūkstančiai žmonių. Pradedamąjį žodį tarė Lietuvos KP Klaipėdos miesto komiteto pirmasis sekretorius Valentinas Greičūnas. „Esu vienas iš tų laimingųjų, kurie turėjo progos pasveikinti Atlantą įveikusius Lietuvos buriuotojus Amerikos žemyne ir štai dabar čia, mūsų gimtinėje“, — į susirinkusius kreipėsi JAV gamtos apsaugos Vidurio Vakarų regiono administratorius, buriuotojų sutikimo organizacinio komiteto pirmininkas Vladas Adamkus.

„Šis žygis — tai įrodymas, kad tiek metų trypta, žudyta, tremta lietuvių tauta vis dėlto nebuvo parklupdyta“. „Lietuvos“ įgula dar pasveikino žygį rėmusių organizacijų vadovai, neseniai atkurtos Lietuvos jūrininkų sąjū-

gos tarybos pirmininkas Juozas Karvelis, uostamiesčio savi-veiklininkai. Buriuotojai pasakojo penkias savaites trukusias kelionės įspūdžius, kalbėjo apie tautiečių šiltes priemimus New Yorke, Clevelande ir Chicagoje.

— Infliacijos rodikliai pirmą kartą pagarsinti okupuotos Lietuvos spaudoje, kaip praneša *Gimtasis kraštas* Nr. 24. Vartojimo prekių infliacijos tempai 1981 - 1985 metais sudarė 5,7 proc., 1986 - 1988 metais 7 proc., 1988 metais 8,4 proc. Vadinasi, perėjusiais metais respublikos gyventojai už tą pačią pinigų sumą galėjo nusipirkti 8,4 proc mažiau prekių negu užpernai.

— Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio sekmadieninė Lietuvos kultūros mokykla Kaune veikia beveik metai: laiko. Mokyklos tikslas — atgaivinti tautiškumą. Paskaitų ir disputų temos — etnografija, krašto istorija, liaudies menas, dorovė, kalbos kultūra, Sąjūdžio idėjos. Mokykla gavina ankstesnes sekmadienių tradicijas — dalis klausytojų ateina po pamaldų iš bažnyčios. Populiariausi lektorai — Algirdas Pataccas, Aleksandras Žarskus, Aušra Kargauskienė, Algirdas Saudargas. Be paskaitų, surengta paroda apie Karo muziejaus sodelio praeitį, paminėtos V. Kudirkos, M. Valančiaus sukaktys, Vasario 16-oji, Knygnešių diena. Mokykla veikia Vilniaus universiteto Kauno vakarinio fakulteto patalpose. Jau susibūrė ir nuolatinė klausytojų. Kartais apsilanko tūkstantis žmonių. Sąjūdžio mokyklos dar veikia Vilniuje ir Šakiuose.

— Klaipėdoje susikūrė nauja literatūrai organizacija — Žemaitijos rašytojų bendrija.

— Kardinolas Vincentas Sladkevičius laišku kreipėsi į Sveikatos apsaugos ministeriją dėl kopolytelių įrengimo Lietuvos ligoninėse. Užklaustas sveikatos apsaugos ministras Antanas Vinkus pareiškė, kad į kreipimąsi bus reaguota teigiamai, nes tai humaniškas aktas. Dauguma pagyvenusių senų žmonių yra tikintys, tad maldos ir susikaupimo vieta ligoninėse palengvintų jų dalią ligos ar negalios valandą. Visų ligoninių vyriausiesiems gydytojams rekomenduota suteikti patalpas kopolytelėms. Jomis rūpintis „Caritas“ sambūrio narės.

tinę socialistinę tarybų valdžią Lietuvoje bei to seimo prašymą priimti Lietuvą į Tarybų Sąjungos sudėtį, neturi jokios juridinės galios.

3. Nei Tarybų Sąjunga, nei Vokietijos valstybės iki šiol nepasmerkė jo, nekėlė konkrečių veiksmų Molotovo-Ribbentropo suokalbčio ir sovietų agresijos padariniams panaikinti.

Lietuvių tauta siekia vieningai taikiu būdu atkurti nepriklausomą demokratinę Lietuvos respubliką, nepavaldžią Tarybų Sąjungos administracinei sistemai ir jurisdikcijai. Lietuvos santykiai su Tarybų Sąjunga turi būti grindžiami 1920-ųjų metų liepos 12-tos dienos taikos sutarties pagrindiniais teiginiais.

4. Šiandieninės Lietuvos statusas Pasaulio Bendrijai ir Tarybų Sąjungai yra nemaloni problema. Artėja diena, kai Tarybų Sąjungos vyriausybė turės pripažinti okupacinį Lietuvos statusą ir jo panaikinimo būtenybę. Šiuo metu okupacinės sąlygos Lietuvoje apriboja žmonių galimybę apsispręsti kokią socialinę ir politinę ateitį jie norės pasirinkti. Raštu prieš sovietų armijos buvimą jau pasisakė 1 milijonas 400 tūkstančių Lietuvos žmonių savo parašais.“

Prieš 50 metų rugsėjo 1, prasidėjo Antrasis pasaulinis karas. Vokiečių kariuomenė veržiasi į Lenkiją.

Savaitės įvykiai

Sov. S-ga painformavo Raud. Kryžių, kad ji ratifikavo 1977 m. priimtus du Genevos protokolus, saugojančius civilinių gyventojų teises tarptautinių konfliktų ar tautinių išsilaisvinimų veiklos metu.

Čekoslovakijos disidentai, nepaisydami policijos draudimo, suruošė demonstracijas Prahoje. S-gos invazijos sukaktuvėms paminėti. Jose dalyvavo keli tūkstančiai žmonių. Policija sulaukė per 40 demonstravusių.

Libano tarpusavyse kovose nuo kovo mėn. žuvo 740 ir buvo sužeista per 2000 žmonių.

Buvęs JAV prezidentas Jimmy Carter pakvietė Etiopijos vyriausybės ir Eritrejos partizanų atstovus susitikti ir bandyti užbaigti tris dešimtmečius tebevykstančias kovas.

"Molodoi Komunist" pradėjo spausdinti Trockio veikalų ištraukas.

"Pravda" paskelbė partijos politbiuro siūlomą konstitucijos pakeitimo projektą, kuris numato suteikti daugiau laisvių atskiram respublikom, smerkia per didelę centro kontrolę ir ragina įgyvendinti tikrai federacinę valdymosi sistemą. Projektas numato sustiprinti centro kontrolę gynybos, užsienio ir vidaus reikalų srityse.

Kolumbijos narkotikų pirklių gaujos yra tiek įsigalėjusios, kad sugeba likviduoti žymesnius valdžios pareigūnus, kovojančius prieš narkotikų prekybą. Nušovus vyrą, kandidatą į krašto prezidentus senatorių Luis Carlos Gulan, vyriausybė areštavo per 10,000 įtariamųjų, konfiskavo 134 lėktuvus ir paskelbė rimtą kovą narkotikų pirkliams.

Rytų Vokietija leidžia savo gyventojams atostogauti Vengrijoje, iš kur jie kasdien šimtais pereina į Austriją, nes Vengrija prieš kurį laiką panaikino spygliuotų vielų užtvartą prie sienos su Austrija.

Azerbaidžano sostinėje Baku keli šimtai demonstruojančių žmonių reikalavo panaikinti Kalnų Karabacho komitetą, grąžinti jo valdymą Azerbaidžanui ir paleisti įkalintus.

Kanada numato perleisti didelius žemės plotus savo North-West teritorijoje eskimų ir kitų mažesnių etninių grupių palikuoniam ir suteikti jom plačią autonomiją.

IŠ OKUPTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

Kauno menininkų namuose atidaryta Alfonso Bunkaus tapybos darbų paroda. Eksponuojama 18 paveikslų, kuriuose autorius pabandė spalvomis įkūnyti tai, ką matė artimiausioje aplinkoje, teatre, kelionėse, ką jautė, žvelgdamas į artimųjų ir pažįstamų veidus. Būdamas iš profesijos ekonomistas — šiuo metu dirba Lietuvos žemės ūkio akademijos katedros veikėje — jis didelėmis pastangomis sugebėjo paraleliai įsigyti dar vieną specialybę: 1968 m. eksternu baigė Vilniaus dailės institutą ir nuo to laiko dalyvauja parodose. Viena stipriausių A. Bunkaus darbų pusių, teikiančių ekspozicijai patrauklumo, — teminė įvairovė. Jo kūriniuose stiprus lyrinis ir romantinis pradai.

Šiaulių fotografijos muziejuje atidaryta paroda stalinizmo aukų atminimui. Joje eksponuojama daugiau kaip 70 tapybos, grafikos darbų, būsimosios stalinizmo aukų paminklo projektai. Parodos lankytojai gali susipažinti su septyniolikos dailininkų kūryba. Čia eksponuojami ir pseudo — panegyriiniai plakatai Stalinui iš "Aušros" muziejaus fondų.

Vilniaus pedagoginis institutas išrinko naują rektorių. Profesūra, tarnautojai, studentai — patys, be nurodymų, derinimų. Išrinko žmogų, kažkada dirbusį šiame institute ir išmestą čia iš komunistų partijos. Naujasis rektorius — Saulius Razma.

Įkurta Lietuvos - Izraelio draugystės ir kultūrinių ryšių

draugija. Užsimota užmegzti ryšius su išeivių iš Lietuvos bendruomene, tarpinkauti organizuojant Izraelio rašytojų kūrinių leidybą Lietuvoje ir Lietuvos rašytojų — Izraelyje, keistis su Izraelio piliečiais bei jų asociacijomis parodomis, kino filmais, knygomis, periodinės spaudos leidiniais. Pirmasis žingsnis žengtas — Izraelio spaudoje pasirodė į hebrajų kalbą išverstas žurnalistas Gintarės Adomaitytės straipsnis "Žyda".

Rašytojo Igno Šeinaus (Jurkūno) sūnus Irviss Šeinius su šeima, gyvenantys Švedijoje, dalyvavo I. Šeinaus gimimo 100-ųjų metinių sukaktuviniuose renginiuose.

Klaipėdoje vykusioje mokslinėje konferencijoje "Mažoji Lietuva ir išeivių chorinė kultūra" dalyvavo kompozitoriaus Stasio Šimkaus sūnus Algis Šimkus su žmona, atvykę iš JAV.

Lietuvos menotyro mokslų kandidatų gretas gegužės 2 papildė Vilniaus paminklų restauravimo projektavimo instituto vyresnioji menotyrininkė Sigita Samuolienė. Leningrado I. Repino institute apgynusi disertaciją tema "Italų meistrų stiuکو lipdyba XVII amžiaus Lietuvoje". Pirmą kartą Lietuvos meno istorijoje šio laikotarpio stiuکو lipdyba buvo išsamiai išnagrinėta tiek ikonografiniu, tiek meniniu požiūriu, jos autoriai priskirti garsiai komaskų stiuکو meistrų mokyklai, nustatyti jų ryšiai su meistras, dirbusiais kitose Europos šalyse, o jų

sukurtas dekoras Lietuvoje įtrauktas į Europos kultūrą.

Vytauto Didžiojo paminklas bus statomas Kaune. Birželio 15 d. vertinimo komisija, vadovaujama A. Nasvyčio, susumavo vietas parinkimo ir teritorijos išpanavimo konkurso II turo rezultatus. Paminklą nutarta statyti Laisvės alėjoje, skverelyje prie Vykdomojo komiteto, L. Sapiegos gatvės ašyje. Kartu nuspręsta keisti esamą teritorijos išplanavimą, suformuojant šioje vietoje aikštę. Laimėjusio projekto autorius — architektas Jurgis Bučas. Jam ir paskirta 1500 rublių premija. Dvi paskatinamosios premijos po 500 rublių teko Raimondui Labučui, siūlusiam paminklą statyt Parodų (Vytauto) kalne, ir Liucijui Dringeliui — Rotušės aikštėje

Gaida" — taip vadinasi muzikos meno, mokslo ir kritikos leidinys, kurį pradėjo leisti Kompozitorių sąjunga. To ji siekė beveik penkis dešimtmečius. "Gaidos" pirmąjį numerį spausdino Šiaulių "Titnago" spaustuvės Mažeikių skyrius. Pirmasis "Gaidos" numeris išspausdintas tik 1000 egzempliorių tiražu. Ketinama per metus išleisti po ketvertą naujojo leidinio numerių.

Druskininkuose liepos 9 aikštėje prie Čiurlionio ir V. Krėvės gatvių sankryžos atidengtas rašytojo, Lietuvos TSR Mokslų akademijos akademiko Vinco Krėvės - Mickevičiaus biustas. Skulptūros autorius — Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas Alfonsas Ambraziūnas. Iškilimėse kalbėjo Lietuvos KP Centro Komiteto ideologijos skyriaus vedėjas Justas Paleckis, Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos pirmininkas Vytautas Martinkus, filologijos mokslų daktaras Albertas Zalatorius, V. Krėvės-Mickevičiaus mokinys, vertėjas Antanas Dambrauskas.

Stokholmo universitete birželio 7-10 vyko X tarptautinė baltistikos konferencija. Ją Švedijos Mokslų akademijos biržos namų salėje atidarė rašytojas, publicistas, Baltų instituto direktorius L. Frikas. Sveikinimo kalbą pasakė švedų premjeras I. Karisonas. Po plenarinio posėdžio šimtas su viršum šios konferencijos, rengiamos Švedijoje kas antri metai, dalyvių, pasiskirstę į 40 sekcijų, klausėsi Estijos, Latvijos, Lietuvos mokslininkų, visuomenės veikėjų, atvykusių iš įvairių pasaulio vietų, pranešimų. Iš viso padaryta 120 pranešimų istorijos, kultūros, lingvistikos, religijos, ekonomikos temomis. Iš JAV dalyvavo L. Žilionytė ir R. Šilbajoris. Pranešimai buvo skaitomi anglų ir vokiečių kalbomis.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P-way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visoje miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Telxelra, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radziūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

QUEENS COLLISION. KRIS-DEE CORP. D/B/A. Expert auto body works. Ducco Painting. Welding. Frames straightened. Fiber glass work, 131-13 Hillside Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418. John R. Chlcvich. 718 441 - 6666. 24 Hours towing 718 657 - 3086.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM. 90.5 Worcester, MA. Treč. 8 - 9 PM. Penkt. 7:30 - 8:30 PM. Eduardas Mellus, Jr. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. T. 617 753 - 7232.

NEW YORK - NEW JERSEY - Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WNWK 106.9 FM. Romas Kezys 217 - 25 54th Ave. Bayside, N.Y. 11364, Tel. 718 - 229 - 9134 arba 718 - 428 - 4552.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telef. 508 586-7209.

NEW JERSEY, NEW YORK, CONNECTICUT — "Lietuvos Atsiminimai", pirmadieniais nuo 6 iki 7 v.v. iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programos, vedamos anglų kalba, iš tos pačios stoties, taip pat pirmadieniais girdlomos pusvalandį anksčiau, nuo 5:30 iki 6 v.v. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 201 753 - 5636.

LITHUANIA 700 YEARS
(IN ENGLISH, 458 PAGES)

Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir St. Lozoraicio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Puiki dovana kiltataučiam ir lietuviams, naudojančiam tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuania 700 Years" už 18 dol. Persiuntimas — postage 1 dol.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

Pasidalinę Lenkiją pagal Molotovo-Ribbentropo paktą, prie naujos demarklinijos vokiečių karininkas ir keli kariai susitinka Raudonosios Armijos tankų dalinio karius. Taip ir prasidėjo Europos užkariavimas, dalijimas, prasidėjo žiaurus diktatorių siautėjimas.

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS

Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITŲ KORTELĖMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ. PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

Medalių įteikimas buriuotojams. Iš k. "Audros" įgulos dalis, Kathy Grintalienė, Liucija Garliauskaitė-Česonienė, dail. Algis Grintalis Riverside Jachtklubo uniformoje ir už jo tautiniuose drabužiuose Elena Okienė. Nuotr. K. Česonio

Lietuvos buriuotojai aplankė Baltimorę (2)

ATREMONTUOTOS JACHTOS IŠPKLAUKĖ Į TĖVYNĖ

Pirmoji buriuotojus pasveikino energinga muziejaus veikėja Elena Okienė, kuri anglų kalba trumpai apibūdino Lietuvos svarbesnius istorijos momentus ir kodėl šie burlaiviai atplaukė į JAV. Kęstutis Česonis, kitas muziejaus šulas, pristatė laivų kapitonus ir įgulos narius: "Lietuvos" kapitonas Steponas Kudzevičius, įgula — Saulius Gražulis, Vidmantas Žegunis, Vidmantas Danta, Audrius Balbierius, Drąsutis Kudzevičius, Eugenijus Gerulskis, Aloyzas Puslys, Saulius Tomkavaitis, Petras Daužvardis, Darius Bork ir Vytenis Dragis; "Audros" kapitonas Arūnas Kazakevičius, įgula — Paulius Citavičius, Eugenijus Trainys, Jaunutis Storpirstis, Linas Paulius, Aidas Palubinskas, Leonas Machankovas ir Vasilius Cubanovas. Tai Lietuvos grįžtančių burlaivių įgulos.

Muziejaus būrelio nariai su dail. A. Grintaliu priešaky įteikė abiem kapitonams po memorialinę lentelę Baltimorės lietuvių muziejaus vardu, o kiekvienam buriuotojui ant kaklo užkabino po bronzinį medalį, kurio vienoje pusėje buvo pavaizduotas burinis laivas, o kitoje įrašas: "Atlanto nugalėtojas nuo Baltimorės lietuvių, 1989 m.". Riverside jachtklubo prezidentas (Commodore) Ron Smith apdovanojo "Lietuvos" ir "Aušros" burlaivius savo klubo vėliavėmis.

Sutikime dalyvavo miesto savivaldybės atstovas Lee Towney, kurs pasveikino jūreivius burmistro vardu. Taip pat sveikino ir Baltimorės estų bendruomenės pirmininkas Toivo Tagamets, kurs buvo atvykęs su estiška vėliava.

Po susitikimo iškilmių Lietuvii Namų herbų kambary visų laukė šilta vakarienė. Jos metu ir mūsų buriuotojai pavažiavo baltimorietiškus didžiulius lietuviškos duonos kepalus, kurį suraikius po gabalėlį buvo apdalinti visi dalyviai.

Vyksta į Washingtoną

Penktoadienio rytą, VII.14, buriuotojai vyko apžiūrėti garsojo Washingtono. Čia juos globojo vašingtonietė Birutė Lanytė, kurios tarpininkavimu buriuotojai turėjo pasikalbėjimą su *USA Today* reporteriu ir National Geographic draugijos pareigūnu. *USA Today* jau išspausdino straipsnį apie Lietuvos buriuotojus liepos 18 d. laidoje. Sutikimo organizatoriai Baltimorėje dar spėjo apdalinti abiejų burlaivių įgulas tuo numeriu.

Pakvieta aplankyti Klaipėdą Grįžus iš Washingtono, Liuci-

jos Garliauskaitės-Česonienės rūpesčiu, Baltimorės uosto administracija 2 val. popiet savo jachta "Mary Lynn" apvežiojo, aprodė buriuotojams didžiulį Baltimorės uostą ir jachtoje juos vaišino. Šioje kelionėje be buriuotojų dalyvavo du uosto administracijos pareigūnai, o iš Baltimorės lietuvių pusės A. ir K. Grintaliai, E. Okienė, K. ir I. Česonai ir iš Washingtono B. Lanytė.

Kelionės metu uosto administracijos pareigūnai pavedė su buruotojais pasikalbėjimą, kurs buvo išspausdintas didelį tiražą turinčiam Baltimorės uosto žurnale. Be to, uosto pareigūnai įteikė "Lietuvos" kapitonui laišką, adresuotą Klaipėdos uosto administracijai. Laiške Baltimorės uostas išreiškė pageidavimą užmegsti draugiškumą ir prekybos ryšius su Klaipėda, o "Lietuvos" ir "Audros" kapitonus įteikė kvietimą uosto vadovybei, kad Baltimorės reprezentacinis ("good will") burlaivis "Pride II" atsilankytų su vizitu į Klaipėdą.

Pamaldos prieš kelionę atgal

Šeštadienį pailsėjęs, truputį atsipūtęs, išaušo ir atsisveikinimo diena, sekmadienis, liepos 16-jį. 11 val. 30 min. ryto Mišiose Sv. Alfonso lietuvių parapijos bažnyčioje, kad Visagalis laimintų buriuotojų kelionę namo. Pilnas buvo bažnyčia lietuvių drauge su buriuotojais. Deja, šv. Mišias anglų kalba aukojo klebono talkininkas prel. Duggan, kurs savo pamoksle nė žodeliu neužsiminė apie mūsų buriuotojus. Gerai dar, kad klebonas kun. A. Dranginis įsiterpė su lietuviškais žodžiais, išskeldamas

Būrelis buriuotojų uosto pastatų fone. Iš k. Eugenijus Trainys, baltimorietis Kęstutis Česonis, Aidas Palubinskas, Saulius Gražulis ir Linas Paulius. Nuotr. K. Česonio

mūsų buriuotojų drąsą ir pasiryžimą.

Be to šv. Mišių metu lietuviškai giedojo Janina Brasauskienė, vargonavo Marija Krasauskienė. Nežinūnt to, vis dėlto gaila, kad tokia svarbia proga šv. Mišios nebuvo aukojamos lietuvių kalba.

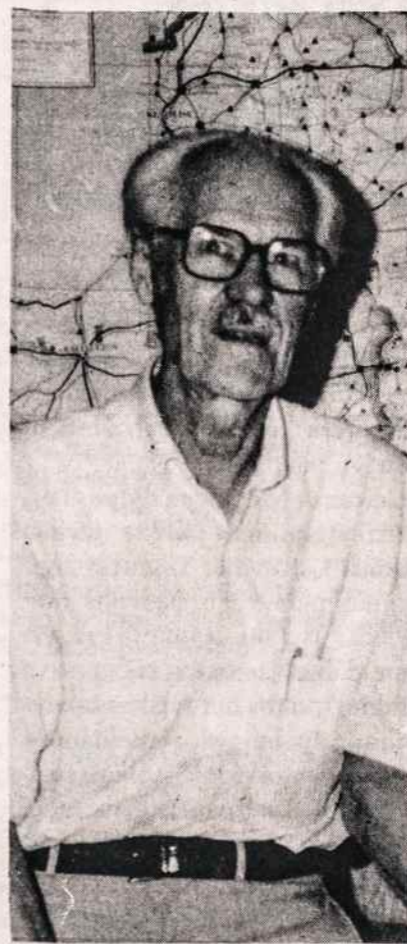
Atsisveikinimas uoste

Po šv. Mišių lietuviškoji visuomenė rinkosi uostan atsisveikinti su mieliais svečiais. Atsisveikinimą pavedė dail. Algis Grintalis. Klebonas kun. Antanas Dranginis pašventino abu burlaivius, sukalbėjo atitinkamas maldas ir taip pat pašventino dail. A. Grintalio specialiai iš metalo padarytą lietuvišką koptelėlį su Rūpintojėliu ir užrašu "Baltimorės muziejus". Šią koptelėlį dail. Grintalis įteikė "Lietuvos" įgulai, kad ši nuvežtų ją tėvynėn ir pastatytų Kryžių kalne Jurgaičiuose.

Po to kalbėjo Baltimorės lietuvių visuomenės ir organizacijų atstovai: Vytautas Eringis, Balys Brasauskas, Bronius Medelis, dr. Elena Armanienė, dr. V. Vengris, Genovaitė Auštrienė, Nerimantas Radžius, Vacys Laukaitis, Aleksandras Radžius, RIVERSIDE JACHTKLUBO prezidentas Ron Smith, uosto šeimininkė (Harbor Master) Joan Aiello, Vida Lanytė-Anton iš New Jersey ir Cezaris Surdokas, kurs paskaitė baltimorietės poetės Stasės Šakytės buriuotojų žygio įkvėptą eilėrašį "Atlanto nugalėtojas". Baigiant žodį tarė abiejų laivų kapitonus — Steponas Kudzevičius ir Arūnas Kazakevičius. Buvo sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai.

DOVANA JACHTOMS

VYTAUTAS ZELENIS

Vytautas Zelenis, buriuotojas entuziastas, iš Los Angeles buvo atvykęs į New Yorką pasitikti lietuviškų jachtų. Taip pat jis apsilankė ir Darbininko redakcijoje.

timas, nes buriavimo sportu netik domėjaisi, bet ir aktyviai dalyvavau jame jaunystėje. Dar ir dabar karts nuo karto pajvirinu buriavimu gražias pensininko dienas.

Dėl to man rūpėjo ne vien jachtų išvaizda, bet ir detalės. Jachtų apranga, t.y. virvės, blokai, šėkeliai, klempės yra tvarkingai, bet negali prilygti moderniškiems tos rūšies įrengimams. Senesni įrengimai reikalauja daugiau vyriškos jėgos ir laiko, atlie-

Netrukus bus 24 metai, kaip su visa šeima palikau New Yorką ir apsigyvenau Kalifornijoje. Nors ir toli nuo mūsų yra New Yorkas, bet mintyse dažnai aplankome mums artimus draugus, vietas, kur auginome vaikus, na, ir tuos, kurie jau ilsisi ramybėje.

Niekada nesitikėjau, kad kada nors sulauksiu tokios nuostabios progos pasitikti New Yorko jachtas, kurios atnešė per Atlantą tris mūsų trispalves vėliavas iš pavergtos Lietuvos.

Ir vėl New Yorkas nušvito man kaip atidari vartai, kurie laukia būsimumų Jungtinių Amerikos Valstijų piliečių laivų su prekėmis, turistų, ir vartai, per kuriuos pavergtos Lietuvos trys jachtos "Lietuva", "Dailė" ir "Audra" atburiuos pakvėpuoti pasiilgtos laisvės ir ištieti gyvąjį tiltą per Atlantą tarp Lietuvos ir išėivijoje gyvenančių lietuvių.

Labai esu patenkintas ir laimingas, kad asmeniškai pajėgiau jachtas apžiūrėti Atlantic Highlands, N.J. Tai buvo jų pirmasis sustojimo uostas, ir visos trys lengvai suposi prie krantinės po ilgios kelionės.

Jachtos yra lenktyninės — aukšto takelazo, t.y. aukštas stiebas su dviem trikampėm burėm. Didžioji yra užpakalinėje stiebo dalyje, o mažesnė priekyje. Dennis yra plokščias per visą jachtą, be jokių kuprų, kas leidžia netrukdomai, greitai ir laisvai judėti. Ypatinai tatau svarbu lenktynėse.

Anot "Lietuvos" jachtos vado Osvaldo Kubiliūno ši jachta yra prizininė Baltijos jūros regatoje, o "Audra" ir "Dailė" yra taip pat kaip žinomos konkurentės.

Atrodė, kad visos trys kelionėje per Atlantą atsilaikė labai gerai.

Jachtų pasaulis man nėra sve-

Sustoja taisyms dirbtuvėse

Pirmoji nuo krantinės titolo "Audra" ir emė vikt "Lietuvą", kurios variklis dar nebuvo pataisytas. Abu laivai palengva tolo ir nyko už Baltimorės pastatų. Minia krantinėje stovėjo ir akimis burlaivių lydejo, kol aukšti jų stiebai dar buvo matomi. Dar ne į Atlantą, ne į Klaipėdą plaukė laivai. Į Baltimorės jachtklubo taisyms dirbtuves, kur reikėjo suremontuoti "Lietuvos" motorą, šiek tiek pataisyti "Audrą". Ir tik antradienį, liepos 18 d. apie 3 val. popiet burlaiviai paliko Baltimorę ir pasuko Klaipėdos kryptim. Dail. A. Grintalio dėka Baltimorė neišleido burlaivių, kol jie nebuvo tinkamai paruošti transatlantinei kelionei.

Aplamai Baltimorės miestas ir

uostas labai draugiškai Lietuvos burlaivius priėmė. Už laivų stovėjimą uoste nei cento nepaėmė. Buriuotojai savo ruožtu irgi daug bičiuliškumo parodė. Uosto šeimininkė Joan Aiello apdovanojo įvairiais suvenyrais iš Lietuvos, o dail. Grintalio padovanojo jai savo darbo gintarinius auskarus. Šeimininkė net apsiašarėjo. Sako, jau penkeri metai, kaip einanti šias pareigas, bet nei vienas laivas, atplaukęs su vizitu, jos taip šiltai neatraktavęs.

Kiek išleista jachtų remontams?

Baigiant reiktų atkreipti dėmesį į finansinę susitikimo pusę. Jau minėjome, kad Baltimorės lietuviai, vašingtoniečiams prisidedant, surinko 3700 dol. Už tuos pinigus "Lietuvos" ir "Audros" įgulos įsigijo du radaro aparatus, kad burlaiviai nebūtų "akli", rūkui užėjus. Chicago lietuviai atsiuntė 4000 dol. kelionės maistu įgulos aprūpinti, o New Yorkas — 3300 dol. elektroniniams navigacijos prietaisams įsigyti. Iš viso suplaukė 11,000 dol. Deja, šios sumos neužteko, nes reikėjo taisyti laivus, pirkts naujų motoro ir kt. 13,000 dol.

Kas gi padengė beveik poros tukstančių dol. trūkumą? Ne kas kitas, kaip patsai iniciatorius dail. A. Grintalis iš savo paties kišenės. Ir žmogus tyli. Niekam nesiskundžia. Priminus tik ranka nuoja. Ne verslininkas, ne milijonierius. Argi nereikėtų Baltimorės, Washingtono, New Yorko, Chicago lietuviams atkreipti į tai dėmesį ir kaip nors bandyti atlyginti idealistui bent piniginius nuostolius? Juk dirbo ne sau.

kant keblius manevrus kritiškais atvejais bei lenktynėse.

Virvės jachtose daugiausia yra tampomos ir turi atlaikyti didelę vėjo jėgą, tai jos greitai susidėvi ir yra reikalingos nuolatinio pakeitimo, ypatingai, jei virvės yra prastos medžiagos ir gamybos.

Pastebėjau, kad jachtos "Lietuva" priekinės burės šotas, t.y. virvė, kuri valdo burę, kairiajame borte buvo pakeista, o dešiniajame apibrinkusi ir laukianti pakaitalo.

Virvės jachtoje, kaip gyslos žmoguje. Gyslos trūksta, žmogus paraližuojamas. Kai virvės nutrūksta, tai jachta paraližuojama.

Apžiūrėjęs jachtas ir pasitaręs su penkiais kapitonais, pamaciau, kad jachtoms reikia dovanų. Dovanų reikalas buvo pristatytas sutikimo komiteto posėdyje ir buvo komiteto aprobuotas.

Jachtų inventoriaus supirkime dalyvavo: Antanas Matulaitis, "Lietuvos" kapitonas J. Kucevičius, "Audros" kapitonas A. Kazakevičius, jachtų kapitonas: A. Urbelis ir J. Radvila. Trys jachtos buvo aprūpintos geriausiomis dacron virvėmis, vandens pompomis, moderniais blokais bei šėkeliais, nerūdijančiais trosais, burių taisyms priemonėm, gelbėjimosi poliais su stroboskopais, kurie parodo kur žmogus randasi iš jachtos, saugumo liemenėmis su specialiai pritaikytomis virvėmis, kurios leidžia buriuotojui laisvai judėti ant denio, bet sulaukia nuo šikrimito per bortą. Prie viso ištyt didelės svarbos reikmenų dar buvo pridėta nemažai atsarginių dalių, kurios yra būtinos tokiose kelionėse.

Viso reikmenų buvo supirkta daugiau nei už 13,000 dolerių. Alfonso Urbelio dėka buvo gauta 25 procentai nuolaidos. Taigi jachtos gavo dovanų per 10,000 dol.

Šiuo metu jachtos, atlikusios savo misiją, vėl supasi Atlanto bangose pakeliui į pavergtą Lietuvą. Mes galime būti ramūs, kadangi visi kapitonus ir buriuotojai buvo ne vien tik gražiai sutikti ir išlydėti, bet ir aprūpinti reikmenimis, kurie užtikrins jiems saugesnį grįžimą per Atlantą.

Per tą trumpą laiką, kurį aš praleidau New Yorke, man beveik nebūtų įmanoma visą tą darbą atlikti, jeigu ne Antanas Matulaitis. Jis mane vežiojo, jis mane globojo ir daug rūpesčio įdėjo, kad, man išvažiavus, visi užsakymai būtų laiku ir tvarkingai pristatyt jachtoms. Aš reiškiu jam didelę padėką. Jeigu daugiau turėtumėm tokių žmonių, kaip Antanas, būtų mažiau pavardžių spaudoje ir daugiau darbo atlikta bendram labui.

Lietuvos garbei, tautos vienybei žygis per Atlantą tesujungia mus visus, teatneša mums naujos energijos kovoje už nepriklausomą Lietuvą kartu su mūsų tėvynainiais pavergtoje Lietuvoje.

Pastaba. Vytautas Zelenis, talkininkaujant Algiiui Raulinaičiui, pavedė Los Angeleje piniginių vaju jachtų kelionei paremti. Buvo suaukota 7320 dol. Aukotojų sąrašas buvo paskelbtas *Darbininko* 30 numeryje.

ATITAISYMAS

Darbininko 30 nr., rugpjūčio 11, buvo paskelbta aukos Lietuvos burlaivių žygiui paremti.

Sąrašas Nr. 4 buvo skirtas Los Angeles lietuviams. Ten įsi brovė klaida: 200 dol. aukojo J. Daumanto šaulių kuopa, o ne S. Daukanto kuopa.

Už klaidą atsiprašome.

ALYTAUS DAINAVA AMERIKIEČIŲ FESTIVALY

Gražioje North Carolina aukštųjų aplinkumoje, Ashville apylinkėje, kasmet įvyksta tarptautinis dainų ir šokių festivalis, į kurį yra kviečiami tautinio meno ansambliai iš viso pasaulio. Jis yra pavadintas "Folkmoat USA" ir turi reputaciją, kaip vienas iš aukšto prestižo įvykių tarptautinių santykių plotmėje. Festivalį rengia privačia iniciatyva sudarytas komitetas, kurį finansuoja amerikiečių visuomenė ir vietinės valdžios agentūros. Šios šventės rengėjai kasmet važinėja po pasaulį ir atrinka tautinio meno vienetus, kurie geriausiai atstovauja savo tautos charakteriui.

Šiemet "Folkmoat" festivalis vyko nuo liepos 27 iki rugpjūčio 6. Be šeimininkų amerikiečių, festivalyje dalyvavo ansambliai iš Prancūzijos, Karibų salų, Kinijos, Švedijos, Čekoslovakijos, Indijos, Naujosios Zelandijos, Jugoslavijos, Italijos, Meksikos ir iš Lietuvos. Gražiam programos leidinyje lietuvių grupę pažymėta, kaip "Dainava, Lit-

huania, USSR" (...) Idėta pora ansamblio nuotraukų ir aprašymas, iš kurio sužinome, kad "Dainava" yra sudaryta iš Alytaus eksperimentinės namų statybos įmonės narių, gyvuojanti jau 12 metų, dalyvavusi didžiojoje Dainų Šventėje Lietuvoje, laimėjusi atžymėjimus bei pirmos vietos medalius ir gastroliavusi Vokietijoje, Olandijoje, Italijoje, Maltoje, Graikijoje ir net Vietname.

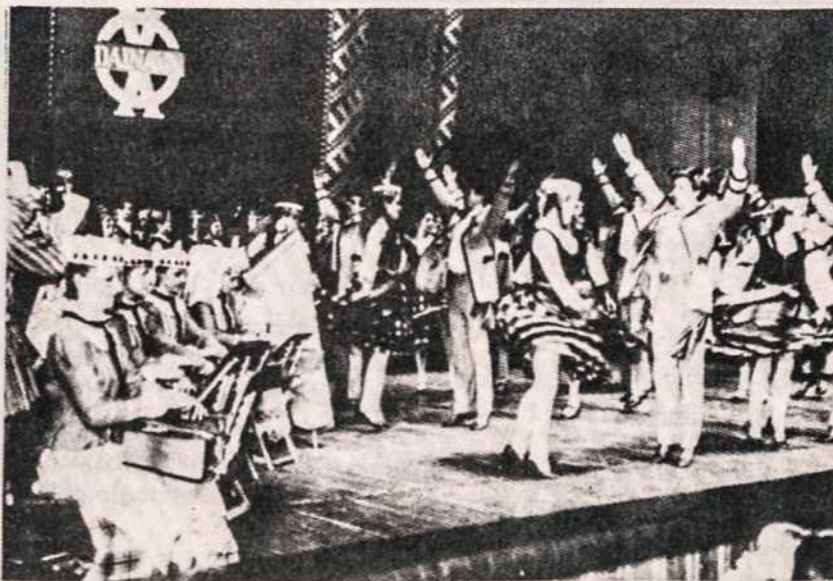
Alytaus "Dainavos" atvykimas į Ameriką, deja, nebuvo iš anksto gerai reklamuotas, be to, festivalis vyko mažai lietuviams žinomoje vietovėje, todėl tik keletas tautiečių teko progą šį ansamblį pamatyti. Vienas iš jų buvo Robertas Šilbajoris, buvęs newyorkietis, dabar jau eilę metų įsikūręs North Carolinoje. Jis buvo Alytaus dainų ansamblio sužadėtušas. Pagal jo pasakojimą, ne tik jis ir jo šeima, bet ir tūkstančiai amerikiečių "Dainavai" kėlė didžiules ovacijas. Nors programoje dainos ir šokiai nebuvo išvardinti, bet viskas buvo prita-

kyta tarptautinės publikos dėmesiui. Repertuare buvo šokių, kanklių ir kitų muzikos instrumentų bei dainų pynė, gyvai ir žaismingai pavaizduojanti kaimo darbus, žaidimus ir nuotakas.

Jaunajam žiūrovui, nors ir nepažinusiam tėvų gimtojo krašto, "Dainavos" menas tapo lyg magika, pažadinti prigimtą meilę ir pasididžiavimą savo tautai. Didžiausią įspūdį jam padarė ansamblių draugiškumas, kai, pamatę paties pasigamtą trispalvę, jį aspito, ir kalbom nebuvo galo... Pasiskolinę jo vėliava pritvirtino prie mikrofono ir visa programa atlikta nors su kuklia, bet išdidžiai plevesuojančią Lietuvos trispalvę.

Gal geriausiai "Dainavos" ansamblio užduotį nusako programos leidinyje atspausdintos jų pačių mintys, kurias čia laisvu vertimu perduodame: "Ši tautinė grupė atvyko į Folkmoat festivalį pasidalinti tėvynės meilės jausmais su amerikiečių audienčia ir tuo būdu pakelti pažinimą ir supratimą apie Lietuvos tautinę kultūrą". Gaila, kad ansamblis neturėjo progos pasirodyti lietuvių kolonijose, nes ir mums, plačiai išsisklaidžiusiems po pasaulį, būtina pažadinti tėvynės meilės jausmą savo kraštu.

Alg. Š.

Koncertuoja Alytaus ansamblis Dainava.

Alytaus Dainavos ansamblio merginos.

LIEPOS KETVIRTOJI PAMINĖTA LIETUVOJE

Liepos 4 d. įvykusioje LSSR Aukščiausios Tarybos sesijoje pora deputatų ryšium su JAV nepriklausomybės diena, pasiūlė pasiūlyti telegramas JAV kongresui ir prezidentui. Šie pasiūlymai nesulaukė pritarimo partijos viršūnėse. AT prezidiumo pirmininkas Vytautas Astrauskas pasiūlė telegramą adresuoti JAV lietuvių bendruomenei. LSST "užsienio reikalų ministras Vladislovas Mikučiauskas pažymėjo, kad JAV vyriausybė nepripažįsta Lietuvos TSR, ir todėl pasiūlė telegramas jai nesiusyti" (Tiesa 1989.VII.5). Galiausiai deputatai balsų dauguma nutarė pasiūlyti telegramą JAV lietuvių bendruomenei.

Šis epizodas vaizdžiai iliustruoja KP atstovų sąmyšį dabartiniame pereinamajame laikotarpyje. JAV laikydami tarptautinės teisės, nepripažįsta prievartinio Lietuvos jungimo į SSRS-ą. Pripažinti vad. LSSR-ą reikštų pripažinti aneksijos teisėtumą. JAV laikysenos teisingumą patvirtino pati Lietuvos Aukščiausioji Taryba gegužės 18 d. priėmusi deklaraciją "Apie Lietuvos valstybių suverenitetą", kurioje sakoma, jog "1940 metais Vokietijos TSRS 1939 m. pakto ir papildomų slaptyjų protokolų pagrindu suvereni Lietuvos valstybė buvo prievarta neteisėtai prijungta prie Tarybų Sąjungos". Todėl balsuodami prieš telegramas pasiuntimą JAV kongresui ir prezidentui AT deputatai prieštaravo patys sau ir savo deklaracijai.

JAV prezidentui sveikinimą pasiuntė Sąjūdžio taryba, kuri liepos 4 d. Nepriklausomybės deklaraciją pavadino "mūsų epochos lūkesčiu...teisingumo ir laisvės simboliu".

Amerikos Nepriklausomybės šventę liepos 4 d. Vilniuje paminėjo Lietuvos-JAV asociacija. Pranešimus padarė asociacijos prezidentas, akcinės spaudos bendrovės "Lithuanus" generalinis direktorius Edmundas Juškys, iš Kalifornijos atvykęs aušrininko Jono Šliūpo sūnus Vytautas Šliupas, čekagiškis Edvardas Tuskenis, kuris Vilniuje studijuoja lituanistiką. (Elta)

LIETUVOS PARTINĖ DELEGACIJA LENKIOJE

Birželio antroje pusėje Lenkijoje lankėsi Algirdo Brazausko vadovaujama Lietuvos partinė delegacija. Iš Lietuvos pranešama, kad LKP CK pirmasis sekretorius stengėsi pabrėžti Lietuvos "valstybingumą" ir norėjo privačios audiencijos su generolu Voicechu Jaruzelskiu, tačiau tokį dviejų "valstybių galvų" susitikimą sovietai užblokavo. Brazausko ir Jaruzelskio pokalbyje dalyvavo du "prižiūrėtojai", Sovietų diplomatai (Panašiai SSRS ambasadorius Sikinas Austrijoje prižiūrėjo LSSR delegacijos vizitą gegužės 16 - 25 d. anot Tiesos, 1989.VI.7).

Delegacijai lankantis pas Punsko lietuvius, Brazauskas savo kalboje pabrėžė Varšuvoje pasirašytos LKP CK ir Lenkijos JDK CK bendradarbiavimo programos svarbą (Tiesa, 1989.VII.I). Ši programa praktiškai aprėpia visas gyvenimo sritis ir "sutarties pasirašymas rodo, kad Lenkijos Liaudies Respublikos vadovybė pripažįsta mus kaip respubliką, galinčią savarankiškai spręsti savo reikalus".

Su šia interpretacija nevisai derinasi Tiesos birželio 29 d. numerio išspausdintas Brazausko-Jeruzelskio pokalbio aprašymas. Jame kalbama apie "abiejų šalių (t.y. Sovietų Sąjungos ir Lenkijos) draugiškų ryšių valstybinių ir regioninių lygiu plėtimą ir gilinimą". Taip Lietuva čia nužeminama į "regioną".

(Elta)

Juozas Belazaras ir Albina Belazarienė, įteikusi jūreiviams vėliavą, kurios kotas baigiasi Amerikos ereliu.

Jachtų kapitonai iškelia Belazarų dovanotą vėliavą.

"Lietuvos" ir "Audros" kapitonai bei igulos nariai įteikia medžio mozaiką, vaizduojančią Darius ir Girėną Lituanikoje. Įteikimas įvyko National Geographic Express Hall patalpose Washington. Dovaną priėmė Thomas Kudikosky, žurnalo National Geographic viceprezid. Nuotr. A. Pakštienės

Sesėms ir broliams ateitininkams iševiams

Mielieji, per 48 metus mūsų Tėvynėje Lietuvoje ateitininko vardą geria prasme paminėti būtų buvęs didelis nusikaltimas: buvome beteisiai, apmeluoti, kalinami, naikinami. Net slaptas veikimas buvo neįmanomas. Jūs gi nedelsdami atkūrėte Ateitininkų Federaciją Vokietijoje 1945 m., o mes tik šiais, 1989 m. sausio 7 dieną, 45-ri Jūsų darbo veiklos metai davę gausių derlių: ateitininkijos deka augote ištikimais Katalikų Bažnyčios vaikais, tauriais Lietuvos patriotais. Jūsų vadai — kilnios asmenybės — ugdė Jus pagal gražias, kilnas ateitininkų tradicijas. Lietuvoje ypač plačiai žinomi filosofas dr. Juozas Girnius, prof. Antanas Maceina, istorikas Simas Sužiedėlis. Jų raštai — lobis mūsų dvasiniam pasauliui, didelė dovana ateitininkijai. Dr. Juozo Girniaus Prof. Pranas Dovydaitis, Žmogus be Dievo, Ideals ir laikas, Tauta ir tautinė ištikimybė, prof. Antano Maceinos gausūs raštai įvairiais būdais, labai rizikuojant, buvo dauginami ir platinami.

Tuomet tik taip galėjome su Jumis bendrauti.

Mus aplankė ateitininkų iševijoje vienas atkūrėjų, buvęs A.F. vadas prof. A. Damušis su ponia, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas V. Bie-

liauskas, jo pavaduotoja Gabija Petrauskienė. Mus sužavėjo Siedrių gausi ateitininkų šeima — visiems ateitininkams pažydzys. Visi pamilome Toronto ateitininką iševį prof. Arvydą Žygą, kuris mums daug padeda.

Esame dėkingi ir kitiems buvusiems A.F. vadams J. Pikūnui, P. Kisieliui, J. B. Laučakai, K. Pemkui, dabartiniam A. F. vadui inž. J. Polikaičiui, kad jų visų ir kitų ateitininkų deka A. Federacija nenutrūkstamai gyvavo, labai pasitarnaudama mūsų tautai.

Ateitininkams ir kitai lietuviškajai iševijos visuomenei esame dėkingi už knygas, kurios mums ypač reikalingos. Atskirai tenka maloni pareiga padėkoti A. Sužiedėlienei už didelį dėmesį ir dovaną mums, Lietuvos ateitininkams.

Mes čia, Lietuvoje, esame giliai įsitikinę, kad pilnutinis mūsų

tautos atgimimas teįmanomas tik su Katalikų Bažnyčia. Mūsų ateitininkų pareiga išauginti inteligentus katalikus, būsimus mūsų visuomenės ir tautos ar net valstybės vadus.

Ruošiamės Ateitininkų Federacijos suvažiavimui, kuris įvyks 1989.XI. 25 - 26 d.d. Kristaus Karaliaus šventėje, Vilniuje.

Kviečiame Jus, sesės ir broliai, dalyvauti mūsų suvažiavime, pasidalinti su mumis jūsų dvasiniais turtais.

Mūsų šūkio "Visa atnaujinti Kristuje" vedami, neškime mūsų tautai pilnutinį — dvasinį atgimimą.

Ateitininkų Federacijos
Atkūrimo Komiteto
pirmininkas Vincas Rastenis
Vilnius, 1989.VI.29

Rašyti: Vilnius, 232049, Architektų 96-24. V. Rasteniui, telefonas 44-56-16

Kaip lietuvis atsisako tarnauti Sov. Armijoje

Aš, Lietuvos respublikos pilietis, atsisakau toliau tarnauti sovietų armijos ginkluotose pajėgose, į kurias buvau pašauktas per prievartą todėl, kad 1940 metais sovietų armija okupavo mano Tėvynę Lietuvą, o sovietinė vyriausybė iki šiol nenori pripažinti šio baisaus nusikaltimo žmonėms fakto, atnešusio tiek Lietuvai, tiek kitom respublikoms masines represijas, žudynes nekaltų žmonių, bedievybę, amoraliumą, ekonominį ir kultūrinį nuosmūkį.

Aš negaliu ir nenoriu tarnauti tokioj armijoj, kur aš jaučiuosi vergu tiek fizine, tiek dvasine prasme, nes "ėjime" tarnauti į sovietinę armiją vis tik buvo laisvos valios dalelė. Aš nenoriu tarnauti armijoj, kur aš ne žmogus, o kieno tai nuosavybė (Visuotinė žmogaus teisių Deklaracija joje nepripažįstama, nes čia "savi" įstatymai), armijoj, kur išsiskiria savo amorališkumu, fizinės jėgos kultu, kur žmogus žmogui vilkas.

Ką man pasakys nukankintieji ir kenčiantieji, sušaudyti, ką man pasakys kraujuojanti Tėvynė, pamačiusi mane oku-

panto uniformoje ir tylintį iš baimės, ką man pasakys Tėvynė, išgirdusi dainuojantį didžiarsiško šovinizmo dainas. Ką aš jai, ką Dievui turėsiu atsakyti, — nieko, nebent tai, kad bijojau.

Todėl aš reikalauju išvesti sovietinės armijos dalinius iš Baltijos respublikų teritorijos su visais atomais, raketomis, tankais, sukuriant nacionalines armijas. Aš reikalauju Laisvės Lietuvai, trokštu Nepriklausomybės jai, kad Lietuvos pilietis jautųsi pilnateisiu šeimininku savo namuose, o ne "jaunesniuoj broliu". Tik atidavus Lietuvai, kas jai priklauso, Rusija taps mano Tėvynės seserimi, gerąja kaimyne, tik tada bus abipusis pasitikėjimas, pagarba vienas kitai.

"Tebūnie pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą". — vysk. M. Reinyš.

Tai žodžiai, atėję iš lagerio, žodžiai, išsilieję iš nukankintos krūtinės, bet pilni begalinės didybės, tiesos, tai žodžiai, paskatinę mane žengti dar vieną žingsnį tuo keliu, kuriuo praėjo daugelis.

Laisvę Lietuvai!
1989.04.12 G. Naudžiūnas

LIETUVIŲ RELIGINĖ ŠALPA IŠPLĖTĖ SAVO VEIKLĄ

Pokalbis su įstaigos vedėju kun. K. Pugevičiumi

Prie Kultūros Židinio kieme prisiglaudus tyliai dirba Lietuvos Religinė Šalpa, kuriai sumaniai ir išradingai vadovauja kun. Kazimieras Pugevičius. Jis gimė ir užaugo Baltimorėje. Washingtone baigė Katalikų Universitetą su licencijatu iš filosofijos ir teologijos, dirbo amerikiečių ir lietuvių parapijose, vyskupijos informacijos žinyboje, 1976 m. jis atėjo į Lietuvos Religinę Šalpą ir šią įstaigą sumodernino, išplėtė.

Dabar, kai Lietuvoje vyksta tokie pasikeitimai ir persitvarkymai, gal daugeliui atrodo, kad jo darbas nebereikalingas, kad ir pati įstaiga jau gali užsidaryti.

Darbininko redakcija jautė būtiną reikalą tuo klausimu pasikalbėti su įstaigos vedėju kun. K. Pugevičiumi. Tai nesudarė jokių sunkumų, nes abi įstaigos yra artimos kaimynės.

Ir štai iš kun. K. Pugevičiaus pasakojimų paaiškėjo, kad įstaiga išplėtė savo darbą, kad ji dabar reikalingesnė negu bet kada.

Bažnyčios prašo paramos

Ši įstaiga ir buvo organizuota, kad šelptų Bažnyčią Lietuvoje. Buvo laikai, kai Bažnyčią visokiais būdais naikino, persekiojo. Visko trūko tada Bažnyčiai, jos kunigams, vienuolijoms, kurie veikė slapta. Lietuvių Religinė Šalpa ir šelpė visa tai, šelpė tik jai vienai žinomais būdais.

Dabar persitvarkymas atpalaidavo Bažnyčią nuo visuokiausiu varžtų. Po sunkiausių metų vėl atgimsta religinis gyvenimas, vėl keliasi Bažnyčia naujam tautinio atgimimo darbu, naujam apaštalavimui.

Grąžina bažnyčias, leidžia veikti katalikiškom draugijom, leidžia leisti ir knygas. Bet štai — jie yra lyg po gaisro, kada visko trūksta.

Prašo bažnytinių rūbų, kurių visur trūksta, ypač gražintom bažnyčiom. Jų ten negausi, ne-

užsisakysi, greitosiom jų ir nepaisius, nes trūksta medžiagų specialistų.

Vilniaus katedra per vysk. Paulių Baltakį, OFM, prašo religinių rūbų. Kadangi tai yra sossinės katedra, tų rūbų reikia daugiau, — dažniau čia vyksta įvairios iškilnės, daugiau atsilanko svečių kunigų, kurie nori aukoti mišias. Vienas bažnytinių rūbų komplektas atsieina apie 2,500 dol.

Bažnytinius drabužius nėra taip lengva pasiūsti. Reikia visokiais būdais kombinuoti, kad jie pasiektų tas vietas, kur jie būtina reikalingi.

Bažnytinės aprangos prašo ir kitos vietovės, prašo ir pinigų bažnyčių remontams.

Prašo popieriaus. Galima dabar ten leisti religines knygas. Jau leidžia ir *Katalikų pasaulį*, specialų laikraštį, bet jo pasirodymas šlubuoja. Jis vėlina, nes trūksta popieriaus.

Lietuvoje dabar pagsausėjo įvairių leidinių, leidžiama 160 naujų laikraščių, o kur knygos, kurios taip būtinos naujam gyvenimui, kur vadovėliai?!

Popieriaus prašo 20 tonų, kurio kaina bus apie 10,000 dol. Popierių pirks Suomijoje, iš ten laivais nugabens į Taliną, o iš Talino jau tiesiai į sapuostuvę. Popierius spaustuves pasiekia. Taip juk gavo popieriaus A. Šapokos Lietuvos istorijai leisti.

Prašo katechetinių leidinių. Čia buvo išleista keletas leidinių jaunimui, pavyzdžiui, knygelė apie pirmąją komuniją. Ten pasiūsta, ji turėjo didelį pasisekimą. Prašo daugiau atsiūsti, o čia jau laida baigiasi.

Prašo religinių ir teologinių knygų. Labiausiai prašo knygų, knygų! Religinės knygos Lietuvoje turi didelį pasisekimą. Jų žmonės tiesiog ištroško, kaip žemė lietaus po ilgios sausros.

Atkuriama Telšių kunigų seminarija. Ten reikės suorganizuoti biblioteką, ir ten reikia religinių, teologinių knygų. Todėl prašome kunigų, kurie išeina į pensiją, kurie turi tokių knygų, atsiminti šią seminariją ir paaukoti jai religinių bei teologinių knygų.

Prašoma ir kitokių knygų!

Lietuvių Religinė Šalpa jau turi praktikos, kaip siūsti knygas. Nėra taip lengva, bet galima, ir būtina, nes Lietuva prašyte prašo knygų.

Kai praeitais metais Woodhaven buvo likviduojamas Jono Galmino suorganizuotas knygynas "Romuva", kun. K. Pugevičius pirmas atskubėjo ir išsi-vežė beveik visas knygas. Jau tada jis sakė, kad bus galima knygas siūsti į Lietuvą.

Knygas supakuoja nedideliais pakelais, paskui juos sudeda į maišą, kurį gauna iš pašto. Tas maišas vadinasi "M bag" arba Nr. 1. Jis yra užtraukiamas ir turi rėmuką, į kurį įdedamas adresas, kam knygos siunčiamos ir kur. Į tokį maišą knygų sudeda iki 60 svarų, už maišo persiuntimą sumoka 44 dol., svaras išeina 70 centų. Tai yra labai prieinama kaina. Taip ši įstaiga jau pasiuntė 25 maišus į Lietuvą ir dabar nuolat pakuoja ir pakuoja.

Knygų prašo visokiais, nuo Šv. Rašto iki komikų, prašo įvairiom kalbom. Štai *Reader's Digest*, išgirdę, kad jie siunčia knygas į Lietuvą, atsiuntė savo ką tik išleistų leidinių kelioliką tomų, kad ten persiūstų.

Kompiuteriai

Šioje įstaigoje dirba kompiuterių specialistė Marian Skabeikis. Ji išstobulino kompiuterių įprograminimą su lietuviškais ženklais. Ir kompiuterių reikia Lietuvoje naujai susikūrusioms įstaigoms. Taip jau į Lietuvą yra pasiūsta 6 kompiuteriai. vieno gero kompiuterio kaina su spausdinimo aparatu — apie 6000 dol.

Atsiranda mecenatų, kurie nori padėti atsikuriančiai Lietuvai. Štai *Tremtinio* klubui, kuris registruoja visus Sibiro tremtinius viena amerikiečių organizacija parūpino kompiuterį.

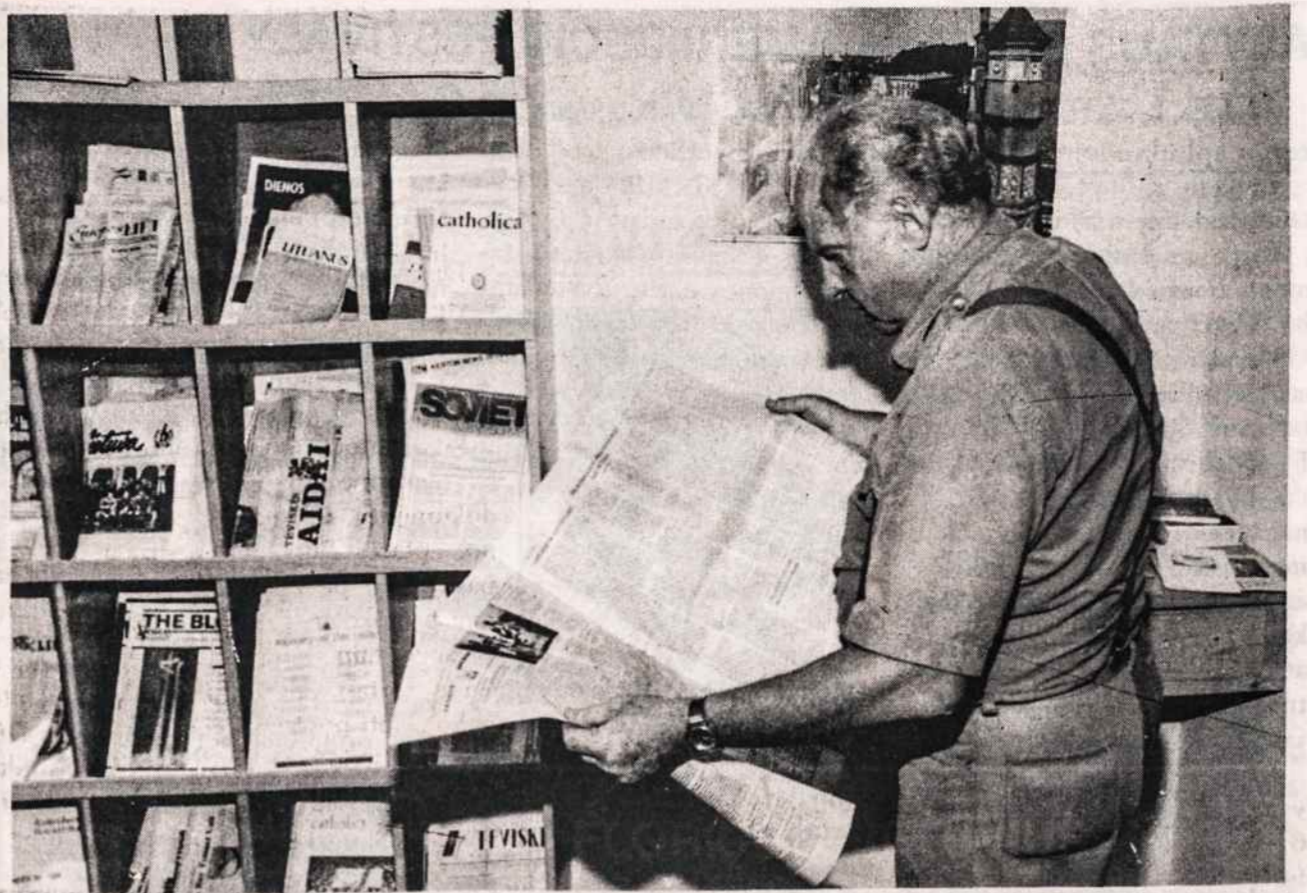
Lietuvių Informacijos Centras

Taip susidėstė aplinkybės, kad, plečiant veiklą, reikėjo suorganizuoti Lietuvos Informacijos Centrą. Žinių iš Lietuvos vis ateidavo daugiau ir daugiau. Reikėjo jų pulsavimą koordinuoti, reikėjo ir paskambinti telefonu. Taip buvo suorganizuotas LIC — Lietuvos Informacijos Centras, kurį didžia dalimi ir išlaiko Lietuvos Religinė Šalpa.

Reikėjo įsigyti modernią aparatūrą, kuri greitai permestų žinias net į kitą kontinentą. Kai dar nebuvo suorganizuotas Sąjūdis, Lietuvos Informacijos Centras daugiausia telefonais pasiekė žmones Vilniuje, Maskvoje ir kitur. Pasiekė ir užsienio korespondentus. Tada buvo mėnesių, kai telefono sąskaita išaugo iki 6000 dol.

Dabar telefono sąskaita jau sumažėjo. Iš Vilniaus patį Sąjūdį Telefax aparatais siunčia savo komunikatus. Su Vilniumi yra greiti ryšiai. Ir iš Centro žinios perduodamos labai greitai. Kai krepšias žurnalistas, tuoj suteikiama tiksli informacija, nes gausi medžiaga yra įprograminta į kompiuterius.

Taip Lietuvos Informacijos Centro dėka lietuviška spauda yra aprūpinta gera ir skubia informacija apie įvykius Lietuvoje, kas dedasi Washingtone ir kitur.

Reikalų vedėjas kun. Kazimieras Pugevičius Lietuvos Katalikų Religinės Šalpos — Informacijos Centro turtingame periodikos skyriuje. Nuotr. A. Norvilos

Skyrius Washingtone

Lietuvių Informacijos Centra turi savo skyrių Washingtone. Jam vadovauja Viktoras Nakas.

Skyriaus veikla yra tikrai nepaprasta. Jis sudarė naujas pažintis kongrese, senate, suorganizo komitetą Lietuvos katalikų teisėms ginti. Tas komitetas veikia kongrese ir senate.

Susipažino su eile žurnalistų ir lietuviškus reikalus greitai perduoda į amerikiečių spaudą. Toks skyrius buvo įkurtas ir Romoje, bet jo išlaikyti nebegalėjo. Reikėjo jį uždaryti.

Štabo nariai

Šioje dinamiškoje įstaigoje nuolat dirba šie žmonės: minėtas kun. Kazimieras Pugevičius. Jis yra visų projektų sumanytojas, organizatorius. Jo sumanumu buvo praplėstos patalpos, įvykdyta didelė statyba.

Marian Skabeikis, plačios veiklos žmogus, kompiuterių specialistė, išvystė lietuviškais ženklais kompiuterį, pati juo puikiai rašo, redaguoja daugel raštų anglų kalba.

Gintė Damušytė, atvykusi čia laikinai iš Detroito, pritapo prie įstaigos, suprato jos poreikius, pakėlė kelionių nuovargį. Štai įstaigai jau atidavė dešimt metų, pasidarė šių reikalų specialistė, gerai žino, kas dedasi krašte. Ji yra Lietuvos Informacijos Centro direktorė.

Daiva Izbickaitė neseniai atvyko iš Bostono ir pritapo prie įstaigos skubaus ritmo, įsivainavo jos programą. Ji trūšia prie kompiuterių ir kitų aparatų.

Dirbo eilė jaunuolių, ypač vakarais. Dabar dirba Adams šeimos nariai: Andrius, Rasa ir Ramunė. Šią vasarą kaip stažistai dirba Gytis Liulevičius iš Chicago ir Rasa Raišytė iš Seattlio.

Išsilankymo rūpesčiai

Didėja ir plečiasi įstaiga, nes to reikalauja naujos sąlygos. Drauge didėja ir išsilankymo rūpesčiai. Yra gauta paramos iš amerikiečių įstaigos National Endowment for Democracy. Įstaiga paremia atskirus projektus. Atsiranda ir kitų geradarių ne iš lietuvių tarpo. Juos suranda kun. K. Pugevičius ir jo bendradarbiai.

Už geradrius kasdien aukojamos mišios. Ir dabar ši veikla ir būtina įstaiga laukia visų lietuvių paramos. Aukos siūsti: Lithuanian Religious Aid, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Remdami šios įstaigos veiklą, padėsime Lietuvai greičiau atsikelti iš vargo ir susiorganizuoti naujam gyvenimui (p.j.)

Marian Skabeikis, Religinės Šalpos — Informacijos Centro išdininė bei kompiuterių, telefakso ekspertė, kompiuterio pagalba veda Religinės Šalpos knygas, redaguoja Kronikos vertimus, organizuoja lėšų telkimą. Nuotr. A. Norvilos

PAS FLORIDOS LIETUVIUS

Daytona Beach

— LB Daytona Beach apylinkės susirinkime išrinkta nauja valdyba: pirm. J. Paliulis, vicepirm. informacijai J. Janušaitis, izd. sekr. dr. V. Majauskas, koordinatore su Amerikiečiais dr. Sigita Ramanauskienė, koordinatore kultūriniais reikalais Andrius Mironas. Kontrolės komisija: A. Šimkus, J. Ambrozaitis ir dr. V. Majauskienė.

— Tautos šventės minėjimais šiais metais ruoš ALT S-gos Daytona Beach apylinkių skyrius.

Palm Beach

— JAV veteranų iškilnėse, pagerbiant už laisvę žuvusius karius, birželio 28 lietuvių ir vėl gausiai dalyvavo. Prie lietuvių Laisvės ir padėkos paminklo buvo iškeltos vėliavos, papuošti lietuvių kapai.

— Lietuvių tautos ir tautinių kančiom paminėti LB apylinkės valdybos užprašytas mišias aukojo naujasis St. Paul of the Cross klebonas kun. A. Venezia birželio 25. Dalyvavo gana daug lietuvių.

— Dainos chorą planuoja dalyvauti 7-toje Dainų šventėje ateinančiais metais. Choro delegatai: V. Staknys, O. Šalčiūnienė ir V. Šalčiūnas (vieninteliai ne tik iš Floridos, bet ir Atlanto

pakraščio chorų) dalyvavo "Dainavos" stovyklos surengtame seminare, kur susipažino su šventės repertuaru, chorų paruošimo reikalavimais. Choro vadovė I. Manomaitienė jau studijuoja parvežtų dainų gaidas.

Pompano Beach

— Marytės Prunskytės-Coleman įsteigta Young Lithuanian Heritage Culture Club veikia jau antri metai. Klubo tikslai: palaikyti ryšius tarp lietuvių, išlaikyti laisvos Lietuvos dvasią bei kultūrą, remti Lietuvos nepriklausomybės atgavimo pastangas ir dalytis lietuviška kultūra tarp lietuvių kilmės klubo narių. Klubas spalio 1 rengia Kalėdų eglutės papuošalams gaminti kursus, gruodžio 10 — lietuviškas tradicines Kūčias.

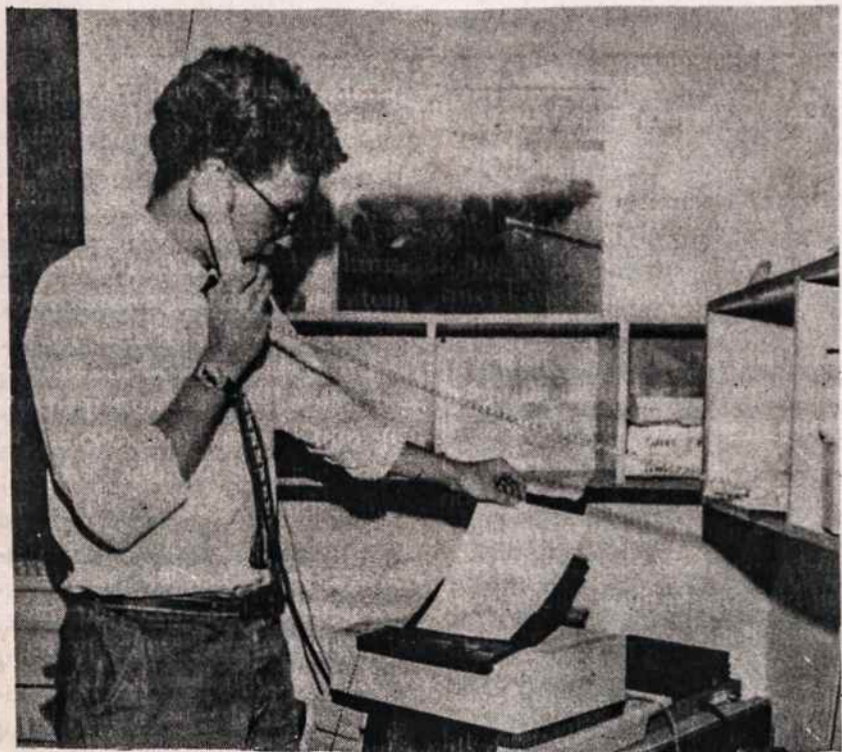
L.B.K.

— Cicero, Ill. jūrų šaulių veiklos 25 metų sukakties minėjimas Šv. Antano parapijos bažnyčioje ir parapijos salėje įvyks rugsėjo 30 — spalio 1.

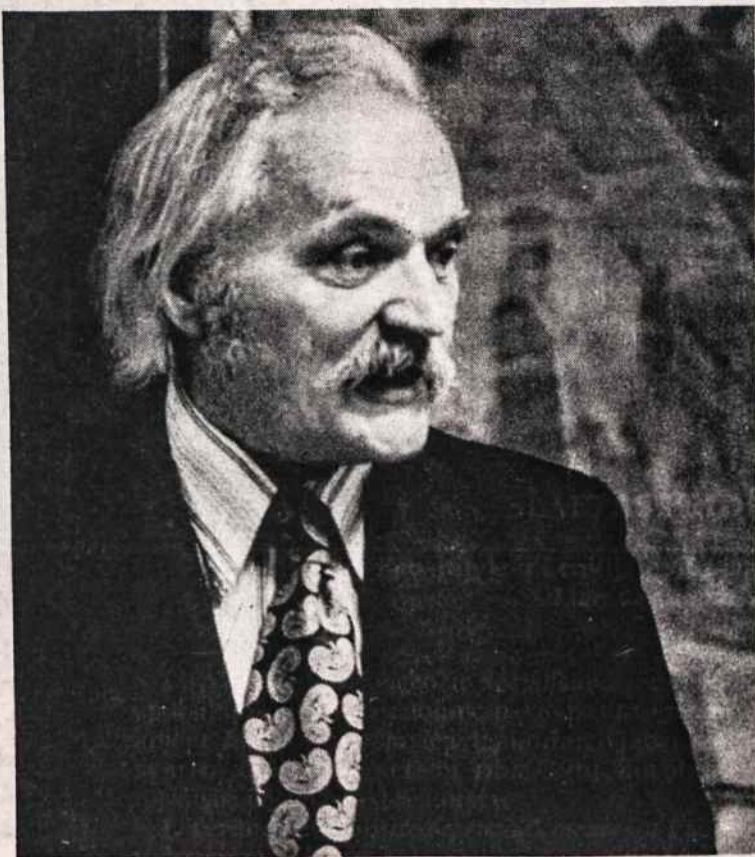
— "Antro kaimo" spektaklis šiais metais vienintelis ir nekar-tojamas, įvyks rugsėjo 30 Chicago Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

Gintė Damušytė, Lietuvos Katalikų Religinės Šalpos — Informacijos Centro vedėja, kompiuteriu perrašinėja kasetėje užregistruotą jos pasikalbėjimą su Lietuva. Nuotr. A. Norvilos

Gytis Liulevičius, vasaros stažistas, Lietuvos Informacijos Centro telefaksu perduoda radijo tarnyboms bei laikraščiams vėliausias žinias, iš Lietuvos telefaksu pasiekusias New Yorką. Nuotr. A. Norvilos

Dr. Bronius Nemickas, parengęs leidinį "Hitlerio-Stalino suokaltis". Leidinį atskiru numeriu išleido žurnalas "Pasaulio lietuvis".

HITLERIO – STALINO SUOKALBIS

29

NEPUOLIMO SUTARTIS tarp Vokietijos ir Socialistinių Sovietų Respublikų Sąjungos

1939 m. rugpjūčio 23 d.

Vokietijos vyriausybė ir SSR Sąjungos vyriausybė, vedinos noro sustiprinti taikos bylą tarp Vokietijos ir SSRS ir remdamosi 1926 m. balandžio mėn. tarp Vokietijos ir SSRS sudarytosios neutralumo sutarties pagrindiniais nuostatais, priėjo šio susitarimo:

1 straipsnis

Abi susitariančios šalys įsipareigoja susilaikyti nuo bet kokio smurto akto, bet kokio agresyvinio veiksmo ir bet kokio užpuolimo prieš vieną kitą kaip atskirai, taip ir bendrai su kitomis valstybėmis.

2 straipsnis

Jei trečia valstybė nukreiptų karinius veiksmus prieš vieną susitariančių šalių, tai antroji susitariančioji šalis jokia forma nerems šios trečiosios valstybės.

3 straipsnis

Abiejų susitariančių šalių vyriausybės ateityje nuolat konsultuosios viena su kita, kad abipusiškai informuotųsi klausimais, kurie liečia jų bendrus interesus.

4 straipsnis

Nė viena susitariančių šalių nedalyvaus bet kokioje valstybių grupuotėje, tiesiogiai ar netiesiogiai nukreiptoje prieš antrąją šalį.

5 straipsnis

Jei tarp susitariančių šalių iškiltų ginčų ar konfliktų vienais ar kitais klausimais, tai abi šalys sprestų šiuos ginčus ar konfliktus išimtinai draugiška nuomonių apkaita arba, jei reikėtų, imtųsi taikomųjų komisijų.

6 straipsnis

Dabartinė sutartis turi būti kaip galima greičiau ratifikuota. Ratifikacijos dokumentais turi būti pasikeista Berlyne. Sutartis įsigalioja tuojau ją pasirašius.

Sudaryta dviejuose egzemplioriuose vokiečių ir rusų kalbomis.

Maskva, 1939 m. rugpjūčio 23 d.

Už Vokietijos reicho vyriausybę SSRS vyriausybės igaliotas (Pasirašęs) Ribbentrop (Pasirašęs) Molotov

30

SLAPTAS PRIDĖTINIS PROTOKOLAS,

išvedęs Pabaltijyje ir Lenkijoje ribą tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos interesų sferų; Lietuva atiteko Vokietijos interesų sferai.

Tarp Vokietijos Reicho ir Socialistinių Sovietų Respublikų Sąjungos nepuolimo pakto pasirašymo proga abiejų šalių pasirašiusieji igaliojusiai labai slaptai svarstė abišalių interesų ribą Rytų Europoje. Ši diskusija pasiekė tokį rezultatą:

1. Teritorinės-politinės pertvarkos atveju Pabaltijo valstybėms (Suomijai, Estijai, Latvijai, Lietuvai) priklausančiose srityse Lietuvos šiandieninė siena yra Vokietijos ir SSRS interesų sferų riba. Šiuo abipusiškai pripažįstamas Lietuvos interesas į Vilniaus sritį.

2. Teritorinės-politinės pertvarkos atveju lenkų valstybei priklausomoje srityje Vokietijos ir SSRS interesų sferos ribojasi maždaug Narewo, Weichselio ir Sano upių linija.

Klausimas, ar abišaliams interesams bus pakeliui nepriklausoma lenkų valstybė ir kokiose sienose, gali galutinai paaiškėti tik tolesnių politinių įvykių vystymosi eigoje.

Kiekvienu atveju šį klausimą spres abi vyriausybės draugiškos sandermės būdu.

3. Pietryčių Europos atžvilgiu iš sovietų pusės pabrėžtas interesas į Bessarabiją. Iš vokiečių pusės šia sritimi pareikštas visiškasis nesidomėjimas.

4. Ši protokola abi šalys laikys labai slaptai.

Maskva, 1939 m. rugpjūčio 23 d.

Už Vokietijos vyriausybę SSRS vyriausybės igaliotas v. Ribbentrop W. Molotov

II

RIBBENTROPO-MOLOTOVO SANDĖRIUS PASIRAŠIUS

Vokietijos ir Sovietų Sąjungos 1939 m. rugpjūčio 23 d. sandėrmė buvo staigi jų tarpusavio santykių perovarta, kurios nesitikėjo ir nelaukė Antikominternio pakto valstybės. Japonija manė, kad Sovietų Sąjunga, nebespaudžiama Europoje, stiprins savo frontą Rytų Azijoje ir labiau vers Japoniją. Mussolinis, nors ir pritarė Vokietijos nepuolimo sutarčiai su Sovietų Sąjunga ir „suprato“ Hitlerio užmojų prieš Lenkiją, bet vis dėlto neprižadėjo Vokietijai karinės paramos, ypač jei išsiplėstų karas. (Deja, Italija neįstengė išlikti neutrali).

Pasirašius Vokietijos-Sovietų Sąjungos vadinamą nepuolimo sutartį, tuojau prasidėjo jos pridedamųjų slaptu protokolu sutartasis Rytų Europos valstybių teritorijos užgrobinimas. Lenkija buvo pirmoji. Iš vakarų tuojau (1939 m. rugsėjo 1 d.) ją puolė Vokietija, o iš rytų – Sovietų Sąjunga (1939 m. rugsėjo 17 d.), ir abi užpuolė, sutriuškino Lenkiją, 1939 m. rugsėjo 28 d. pasirašė jos teritorijos tarpusavio dalybų sutartį. Tų pačių metų lapkričio 28 d. prasidėjo vadinamas „žiemos karas“: Sovietų Sąjunga užpuolė Suomiją ir atplėšė jos teritorijos dalį (priverstinė taika buvo pasirašyta Maskvoje 1940 m. kovo 12 d.). Po to Sovietų Sąjungos kariuomenė 1940 m. birželio viduryje užėmė Pabaltijo valstybes – Estiją, Latviją ir Lietuvą.

Kremlius primesta jos vadinama savitarpinės pagalbos

sutartimi, pasirašyta Maskvoje 1939 spalio 10, Lietuvoje, kaip ir kitose Pabaltijo valstybėse (Latvijoje ir Estijoje), Sovietų Sąjunga įsisteigė savo kariuomenės bazes, o 1940 metų birželio 15 d. Raudonoji armija sovietų vyriausybės ultimatumo melagingų motyvų dingstimi (be jokio pagrindo kaltino Lietuvos vyriausybę sovietinių igulų kareivių pagrobimu) užėmė Lietuvą. Pagaliau atėjo eilė ir Rumunijai: ji, Kremlius spaudžiama ir Berlyno „patariama“, 1940 m. birželio 27 d. perleido Sovietų Sąjungai Besarabiją ir šiaurinę Bukoviną. Be to, iš šių sandėrių sukurtosios sanglaudos išplaukė ir Vokietijos-Sovietų Sąjungos įvairios aktinės programos, nes Vokietiją magino Rusijos žaliavos, reikalingos karo ūkiui ir ginkluotei, o Sovietų Sąjungai reikėjo Vokietijos pramonės gaminių, ypač karinių reikmenų.

Skelbiamieji dokumentai, kaip tik ir kalba apie čia minimus įvykius, išriedėjusius iš Ribbentropo-Molotovo sandėrių.

Bronius Nemickas

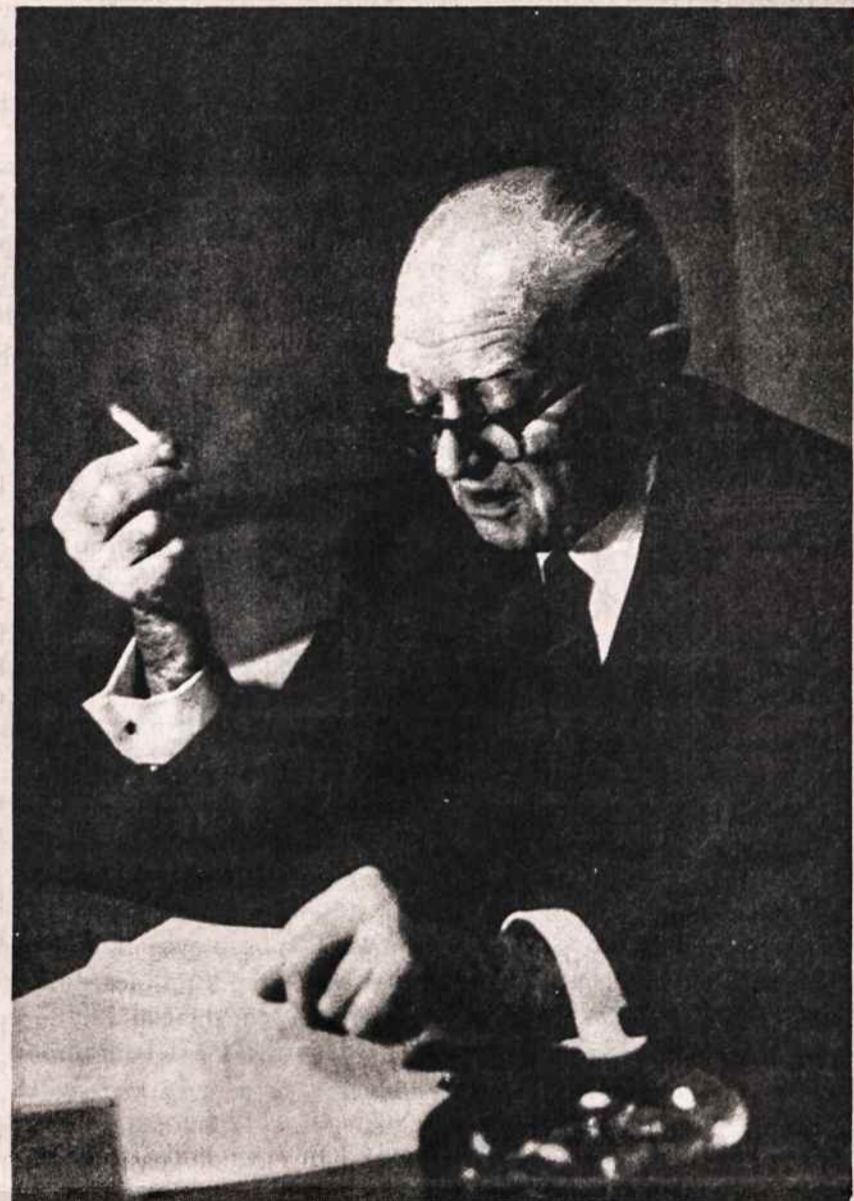
¹⁾ Vokietija ir Japonija 1936 m. lapkričio 25 d. sudarė Antikominternio pakta, prie kurio vėliau prisidėjo kitos valstybės: 1937 m. Italija, 1939 m. Vengrija, Ispanija, Mandžukuo, 1941 m. Bulgarija, Danija, Suomija, Kroatija ir Slovakija.

BALTIJOS VALSTYBIŲ DIPLOMATINIAI ATSTOVAI VALSTYBĖS DEPARTAMENTE

Ryšium su Ribbentropo-Molotovo Pakto 500 metų sukaktimi, Estijos atstovas E. Jaakson, Latvijos atstovas A. Dinbergs ir S. A. Bačkis (Lietuvos atstovui S. Lozoraičiui nesant Washingtono) 1989.8.23 d. lankėsi Valstybės Departamente. Juos priėmė James F. Dobbin, acting assistant secretary Europos ir Kanados reikalams. Su juo kartu buvo James Hooper, Rytų Europos direktoriaus pavaduotojas, John W. Zerolis, Baltų biuro

vedėjas, ir Richard Stephenson, Sovietų biuro pareigūnas.

Aukštasis pareigūnas pasikalbėjimą pradėjus pakartojo, kad JAV nepripažįsta Baltijos valstybių inkorporacijos į Sovietų Sąjungą, pateikė informaciją apie esamą jų kraštuose padėtį, jų tautų troškimą taikiu būdu atgauti nepriklausomybę ir paprašė, kad JAV vyriausybė paremtų jų tautų sekimus. Pasimatymas užtruko 55 minutes.

Lietuvos gen. konsulas Jonas Budrys New Yorke prie darbo stalo. Jis mirė 1964 rugsėjo 1 d. — prieš 25 metus. Nuotr. V. Maželis

PRIEŠ 25 METUS NEW YORKE MIRĖ GEN. KONSULAS J. BUDRYS

Buvęs Lietuvos gen. konsulas New Yorke Jonas Budrys mirė 1964 rugsėjo 1 d., t.y. prieš 25 metus. New Yorkas jo nepamiršo, prisimena jo pokalbius, jo knygą *Kontražvalgyba Lietuvoje*. Knyga išleista 1967 m. Knyga buvo spausdinama *Darbininko* atkarpoje, paskui surinkta ir išleista atskiru veikalu. Knyga sklido su dideliu pasisekimu.

Jonas Budrys buvo gimęs Kaune 1889 gegužės 10, 1907 baigė gimnaziją Kaune, 1909 - 1905 dalyvavo Dainos chore, 1907 - 1915 tarnavo įvairiose valdžios įstaigose Lietuvoje ir Latvijoje. 1915 mobilizuotas ir tarnavo rusų kariuomenėje, 1920 - 21 studijavo Vladivostoko rytų kalbų institute. Grįžęs Lietuvon, nuo 1921 liepos 21 buvo generalinio štabo kontražvalgy-

bos viršininku.

Buvo vienas iš Klaipėdos sukilimo organizatorių ir vyriausias sukilėlių vadas. Klaipėdos mieste ėjo įvairias aukštas pareigas, buvo ir Klaipėdos gubernatoriumi. 1928 sausio 23 buvo paskirtas gen. konsulų Karaliaučiuje, vėliau Lietuvos generaliniu konsulu rytų Prūsams. Nuo 1936 m. lapkričio 11 buvo Lietuvos gen. konsulas New Yorke. 1940 gavo New Yorko garbės piliečio vardą.

Palaidotas Chicagoje Tautinės giedos kapinėse. Liko jo žmona Regina, kurį dabar dėl nesveikatos yra apsigyvenusi Matulaičio namuose Putname. Liko ir sūnus Algirdas Jonas, gimęs 1931 sausio 9 Karaliaučiuje. Jis yra pasižymėjęs rašytojas, rašo fantastinius mokslinius romanus.

ARTĖJA VLIKO SEIMAS

Sudarytas komitetas rengti Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto seimą šių metų lapkričio 3-5 d. Baltimorės mieste, Marylande. Numatoma, kad posėdžiai vyks Lord Baltimore Radisson Plaza viešbutyje. Penktadienį 7 v.v. Lietuvos Namuose įvyks susipažinimo vakaras su baltimoriečiais ir vašingtoniečiais, bus pasidalinta mintimis apie VLIKO veiklą ir dabartinę Lietuvos padėtį. Po to svečiai bus pavaišinti.

Šeštadienio rytą — registracija ir posėdžiai viešbučio auditorijoje. Tradicinis banketas įvyks Lietuvos Namuose 7:30 v. v. Kvartetas "Aidas" atliks me-

ning programą.

Sekmadienį, 8:30 val. ryto bus mišios Šv. Alfonso bažnyčioje, giedos Dainos choras. Amerikos Lietuvių Legiono Postas 154 padės visas iškilmes kariškom apeigom. (Elta)

DR. LEONAS KRIAUČELIŪNAS PAKVIESTAS Į VLIKO VALDYBĄ

Dr. Leono Kriaučeliūno pakvietimas į VLIKO valdybą buvo patvirtintas Willow Springs, IL įvykusiame VLIKO tarybos posėdyje liepos 22 d. Dr. L. Kriaučeliūnas yra žinomas visuomenininkas bei Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos pirmininkas. VLIKO valdyba džiaugiasi, kad ir L. Kriaučeliūnas įsijungs į aktyvią VLIKO veiklą.

ATEITIS PRIKLAUSO TIKINTIESIEMS

Lietuvos vyčių 76-tas seimas, kuris įvyko nuo rugpjūčio 3 iki 6, Chicagoje, praėjo su dideliu pasisekimu. Rengė vietinė 112 kuopa, kurios būstinė yra Švč. Margelės Marijos parapija, Marquette Parke. Parapijos klebonas — kun. Jonas Kuzinskas.

Seimo šūkis: Religinė laisvė šiandien, Visuotinė laisvė rytoj.

Į seimo prezidiumą išrinkti Jonas Adomėnas, Al Wesley ir Jonas Baltrus. Sekretoriavo: Elsie Kosmisky ir Ann-Marie Kassel.

Pirmoje sesijoje, 112-tos kuopos pirmininkas Algirdas Brazis pasveikino dalyvius. Centro valdybos pirmininkė Ona Klizas Wargo pranešė, kad organizacija turi 61 kuopą, 5 apskritis ir 4746 narius.

Tarp gausių sveikinimų buvo ir iš prezidento George Bush. Ateitininku vardu sveikino Juozas Polikaitis. Jis pastebėjo, kad ateitininkai ir vyčiai buvo įkurti už Lietuvos ribų — vieni Rusijoje kiti Amerikojė.

Dalyvavo per 350 delegatų ir svečių. Buvo daug jaunimo. Junjorai turėjo savo posėdžius ir programą.

Seime vyčiams buvo didelė garbė susipažinti su kun. Alfonsu Svarinsku, kuris buvo sutiktas gausiais plojimais. Savo žodyje, kun. Svarinskas priminė, kad jis apie Lietuvos vyčių organizaciją jau žinojo prieš Antrąjį pasaulinį karą. Ragino mums visiems prisidėti prie atgimstančios Lietuvos. Vakarai ir Rytai mums nepadės jei mes patys nepadėsime. Žvirblių Lietuvoje yra per daug, karveliai nedaug ką gali. Mums reikia daugiau arų — tų "ekstremistų", kurie išjudintų tuos kitus. Dievas mums davė šią progą. Išnaudokime ją. Baigdamas kalbėti apie savo kančias ir viltis pasakė: "Aš dabar esu reabilituotas. Gal tai reiškia, kad visi mano darbai nuėjo niekais?" Nemanycia, malonus kun. Svarinskas! Jūsų niekuomet neužmirš Lietuvos istorijos puslapiai. "Grįšiu greit į Tėvynę, — baigė kalbą. — Kodėl? Miško paukštis į mišką žiūri! Apkasų kvapas vilioja. Be to — nenoriu pas jus išlepti".

Loreta Stukienė, Vyčių Fondo pirmininkė, pranešė, kad Fonde jau turima per 50,000 dol. Jo nuošimčiai jau keleri metai kaip šelpia įvairių vyčių veiklą.

"Nauji vėjai Lietuvoje" simpoziumą moderavo centro valdybos dvasios vadas kun. Juozas Anderlonis, Šv. Jurgio parapijos klebonas, Philadelphiaje. Dalyvavo: dr. Vytautas Skuodis, Valdas Adamkus ir Linas Kojelis. Kalbėta apie dabartines laisves Lietuvoje, gamtos užteršimą ir naujus vėjus Washingtono Lietuvos reikalais. Environmental Protection Agency atstovas Valdas Adamkus Lietuvoje per televiziją kalbėjo apie savo pasibaisėjimą matant ten užterštus paplūdimius. Jei tokius matyčiau Amerikoje, tuojaus uždaryčiau, pasakė. Kitą dieną įvyko stebuklas — paplūdimiai uždaryti.

Linas Kojelis kalbėjo apie naujus vėjus Washingtono. Mes, čia Amerikoje turim atkreipti šiuos vėjus Lietuvos naudai. Sostinėje viskas keičiasi. Pirmiau dauguma kongresmenų dirbo tik lūpomis. Dabar konkrečiai darbai. Naujienos iš Lietuvos turi būti praneštos Washingtonui akimirkos greičiu. Ragino įsteigti ten vyčių įstaigą.

Dosnūs vyčiai išdalino kelis tūkstančius dolerių įvairiai lietuviškai veiklai: spaudai, Romos Šv. Kazimiero kolegijai bei įvairiom stipendijom. Prel. Juozas Prunskis sponsoravo rašinio konkursą. Tema: Kaip mes galime padėti atgimstančiai Lietuvai? Išdalinta 1000 dol. premijom.

Seimas pasižymėjo ypatingu lietuviškumu ir gerais kalbėjimais. Tarp jų buvo centro valdybos dvasios vadas kun. Juozas Anderlonis. Šis, 4-tos kartos lietuvis, kasdien lietuviškai aukodavo mišias ir angliškai pasakodavo ugningus pamokslus. Daug kas iš mūsų centro valdybos narių labai apgailestavome netekę kun. Antano Jurgelaičio, OP, kuris pereinantis metais pasitraukė iš centro valdybos dvasios vado

Nauja Lietuvos vyčių centro valdybos vėliava ir jos iniciatorius Juozas Boley-Bulevičius. Nuotr. D. Bulvičiūtės

Lietuvos vyčių seime Chicagoje iš k. garbės nariai Juozas Laučka, Pranė Petkuvienė, Juozas Boley-Bulevičius ir Lietuvos vyčių centro valdybos pirmininkė Ona Klizas Wargo. Nuotr. D. Bulvičiūtės

pareigų, kurias jis ilgokus metus atliko pasigerėtinai. Bet liūdesys tapo džiaugsmu! Mum buvo paskirtas kun. Juozas!

NAUJA AIDŲ LAIDA

Bet juk mes negyvename vien tik dvasišku peniu, reikia ir kūniško. Į savo įspūdingą "kaimą" vakaruškom mus pasikvietė dr. Antanas ir Marija Rudžiai. Prie vartų mus pasitiko didelė trispalvė ir keturi draugiški šunys, kurie palydėjo į sodą. Čia mūsų (apie 350 bei 8 autobusų vairuotojų) laukė tokia puota, kad visos dietos buvo užmirštos. Jaunimui buvo įrengtas specialus baseinas, kuriame jie visą vakarą krykštavo. Tik vėlyvas vakaras ir uodai pagaliau išvaikė mus namo.

Pentadienio vakare gražiabalsiai Marytė Juozėnaitė ir Algirdas Brazys mus linksmino dainom ir arjom. Prie jų prisidėjo Vyčių choras, kuris įscenizavo lietuviškas vestuves. Vadovavo muzikas Faustas Strolia, kuris taip pat kasdieną akomponavo mūsų giedojimą per mišias. Giedojimą pajavairino ir Herkulis Strolis malonus smuiko garsai.

Šeštadienio rytą buvo išrinkta nauja centro valdyba. Perrinkta pirmininkė Ona Klizas Wargo. Specialia rezoliucija padėkota Teresei ir Alfonsui Treiniam, kurie 14 metų kruopščiai tarnavo kaip organizacijos išdinininkai.

Vakare, gražioje Martinique salėje, įvyko banketas. Programai vadovavo Marija Rudienė. Dalyvavo per 600 delegatų ir svečių. Lietuvos bičiulio žymenis suteiktas Illinois kongresmanui Martijui Russo. Į garbės narius priimti ilgametė vyčių veikėja Pranė Petkuvienė ir Juozas Laučka, buvęs Ateitininkų Federacijos vadas ir daugelio organizacijų darbštus veikėjas. Kelių tūkstančių vertės stipendijos buvo įteiktos vyčių pasižymėjusiems jaunuoliams.

Sekmadienį, uždarymo mišiose buvo prisakdinta nauja centro valdyba ir keliolikai narių įteiktas 4 vyčių laipsnis. Atsišveikinimo priešpiečiuose įvyko staigmena — mus aplankė Illinois senatorius ir Congressional Foreign Relations Committee narys senatorius Paul Simon, kuris savo malonioje kalboje mums papasakojo savo "kryžiaus kelius", mėginant aplankyti Lietuvą. Nepavyko!

Nuoširdi padėka priklauso Lietuvos vyčių 112 kuopai ir kitom Chicagos vyčių kuopom, kurioms prisidėjo prie seimo sėkmės. Visi mes suprantame koks tai milžiniškas darbas. Tai buvo tikrai atgimstančios Lietuvos pagerbimas.

Baigiant, tenka prisiminti Bavarijos 1250 metų krikščionybės jubiliejus šūkį: "Die Zukunft gehört den Glaubenden — Ateitis priklauso tikintiesiems!"
Dalia Bulvičiūtė

lietokos ir paskiri asmenys prašo jį siųsti. Tai mielai daroma. Leidėjams bei administracijai talkina ir išveivijos visuomenė, užsakydama žurnalą savo giminiams bei bičiuliams. Prenumeratos kaina Lietuvai yra 30.

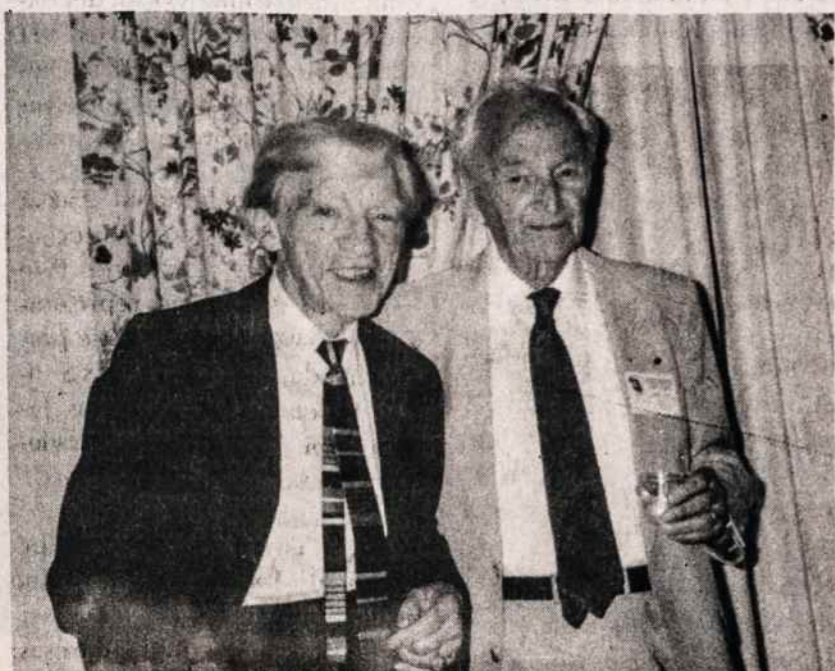
Kai šiuo metu Lietuvoje taip labai vertinami *Aidai*, darosi liūdna, kad išveivijoje jaunesniosios kartos šviesuomenė, išėjusi aukštuosius mokslus, per paskutinius dvidešimt penkerius metus beveik visiškai nesidomi ir nesiprenumeruoja šio kultūros žurnalo. Tik labai labai nežymi jų dalėle randama prenumeratorių sąrašė. Tai panašu, kaip ir su lietuviška knyga. Tai skaudi žaizda išveivijos kultūriniam gyvenime, kuris išoriniai klesti moksliniais simpoziumais ir kultūros kongresais.

L. A.

Namai be lietuviškų knygų — skurdūs namai. Tai papuoškime juos lietuviška knyga.

Lietuvos vyčių seimo banketo metu Rita Zakarka įteikia kongresmanui Martijui Russo atžymėjimo dovaną. Šalia stovi banketo vedėja Marija Rudienė. Nuotr. E. Šulaičio

Lietuvos vyčių seime ilgamečiai tos organizacijos veikėjai ir bičiuliai: iš k. Juozas Boley-Bulevičius ir Juozas Laučka, abu organizacijos garbės nariai. Nuotr. D. Bulvičiūtės

DĖMESIO!

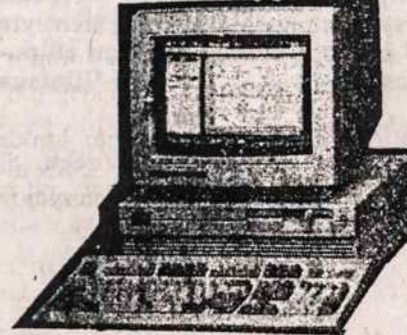
VISIEMS LIETUVIAMS,
KURIE LANKOSI AMERIKOJE
AR KURIE VYKSTA Į LIETUVĄ
ĮSIGYKITE VISUS ELEKTRONINIUS REIKMENIS
PAGAL EUROPIETIŠKĄ 220 VOLTŲ ELEKTROS SROVĘ

**JOY – LUD
ELECTRONICS**

200 5TH AVE. (tarp 23 & 24 Gatvių)
NEW YORK, N.Y. 10010
TELEFONAS (212) 807 - 8484

TELEVIZIJOS APARATAI
(Įvairaus dydžio ir įvairių firmų)

Visi kompiuteriai gaminti 1989 metais amerikiečių firmos INNOVATION, kuri duoda vienerių metų garantiją Lietuvoj

KOMPIUTERIAI
LYGŪS IBM PC SISTEMAI
SU SPALVOS REGULIAVIMO IR
ATSPAUSDINIMO APARATŪRA

ELEKTRONINIAI PIANINAI
ĮVAIRIAM NAUDOJIMUI

TELEFONŲ ATSAKYO APARATAI

PANASONIC M7
COMCORDER VIDEO FILMAVIMO
APARATAI PAL SISTEMAI

ĮVAIRŪS RADIO APARATAI
SU TRUMPOM BANGOM

VCR (Video juostų rekordavimo ir grojimo aparatai) PAK/SECAM/DK SISTEMAI
(Įvairių firmų, įskaitant ir Panasonic)

VISA APARATŪRA
TURI PAAIŠKINIMUS IR
RUSŲ KALBA

MES TAIP PAT TURIME DIDELĮ PASIRINKIMĄ SONY, MAXWELL IR
KT. ĮVAIRIAUS ILGUMO VIDEO IR AUDIO KASEČIŲ

JAUNUOLIAI, BAIGĘ GIMNAZIJA

Dainius Marijošius

Dainius Marijošius, Aldonos ir Mariaus Marijošių sūnus, birželio mėn. baigė P. D. Schreiber gimnaziją Port Washington, N.Y. Už gabumus moksle laimėjo N. Y. State Regents stipendiją. Mokykloje dalyvavo sporto komandose, ypač pasireikšdamas krepšinio šakoje. Dainius baigė NY Maironio šeštadieninę mokyklą, aktyviai dalyvauja skautuose, "Tryptinio" tautinių šokių grupėje, LAK krepšinio komandoje. Rudenį pradės studijas Bostono universitete.

Rima Naronytė

Rioma Naronytė, Nijolės ir Vyto Naronytų duktė, šįmet baigė St. Mary's katalikišką gimnaziją. Už gabumus moksle buvo priimta į National Honor Society. Mokykloje žymiai pasireiškė sporte, ypač tinklinyje ir buvo tos komandos kapitone. Rima yra baigusi 10 skyrių Maironio lituanistinės mokyklos. Šoko su tautinių šokių grupė Tryptiniu, priklausė prie tinklinio komandos New Yorke LAK. Daug metų yra aktyvi skautė, Mėgsta slidinėti. Šį rudenį pradės studijas Albany valstybiniame universitete.

Aleksandras Maldutis

Aleksandras Maldutis 16 m., sūnus dr. Juliaus Maldučio ir Aleksandro Butaitės, baigė jėzuitų Fordham Preparatory School ir ankstyvą sprendimą (Early Decision) yra priimtas į Columbijos universitetą su vienerių metų kreditų skaičiumi. Baigęs 7 skyrius, išlaikė konkursinius egzaminus į Fordham Prep gimnaziją. Ten besimokydamas aukščiausiais pažymiais (First Honors) visu 4 metus dalyvavo aukštesniųjų mokyklų konkursuose ir laimėjo lotynų, vokiečių ir fizikos premijas. Buvo priimtas į National Honor soci-

ety ir National Latin Honor Society.

Priklausė debatų, filmos, dramos, kompiuterių klubams, buvo vyriausias redaktorius mokyklos literatūrinio žurnalo ir laikraščio. Aleksandras yra aprašytas "Outstanding High School Students of America" ir "National Honor Roll".

Baigdamas mokyklą, laimėjo Regents College Scholarship, Empire State Scholarship of Excellence, Robert C. Byrd Honors Scholarship, National Merit Scholarship commendation, Presidential Academic Fitness Award ir savo mokyklos "Distinguished Academic Achievement Award".

Jis baigė ir Maironio Lituanistinę mokyklą pirmuoju mokiniu, peršokdamas aštuntą skyrių. Dėl savo gražios lietuviškos kalbos yra dažnai kviečiamas skaityti įvairiuose lietuviškuose rengimuose. Šeštadieniais talkininkauja Lietuvių Informacijos Centre.

Laura Lina Kirkylaitė

Laura Lina Kirkylaitė, inžinieriaus Viktoro Kirkylos ir socialogės Irenos Petniūnaitės duktė. Šįmet baigė Half Hollow Hills East gimnaziją Dix Hills, N.Y.

Laura yra jauniausia šeimoje, turi brolių Andrių, kuris lanko Buffalo universitetą ir studijuoja ekonomiką ir politinius mokslus, ir seserį Kristiną, kuri turi magistrės laipsnį iš meteorologijos srities.

Laura pasižymėjo moksle ir aktyviai dalyvavo sporto bei lie-

Bronius Aušrotas sukaktuvininkas

Juno Beach, Fla., ramiai gyvena Bronius Aušrotas, kuris mums žinomas kaip visuomenininkas, žurnalistas, karininkas. Birželio 25 jis paminėjo savo 80 metų sukaktį. Po pamaldų šv. Paulius nuo kryžiaus bažnyčioje, tos parapijos salėje buvo susirinkę Juno Beach, Palm Beach lietuviai jo pasveikinti ir pagerbti. Šeimos vardu jį sveikino žmona Veronika ir sūnus Rimantas, apie jo nueitą kelią pasakojė Vincas Šalčiūnas.

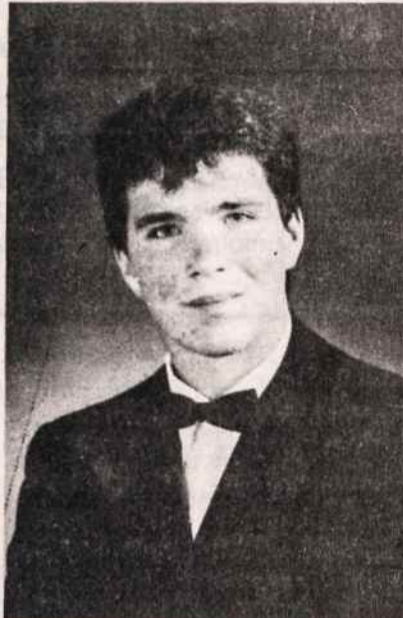
Bronius Aušrotas gimė 1909 birželio 25 Majoriškių kaime, Vilkaviškio valsčiuje ir apskrityje, 1930 baigė Karo mokyklą Kaune, 1933 aviacijos žvalgų kursus, 1933 - 1937 dirbo Lietuvos banke Klaipėdoje, 1937 - 1940 kariuomenės štabe II skyriaus tarnyboje, pasiekė kapitono laipsnį. 1940 pasitraukė į Vokietiją, 1941 grįžo ir vėl pasitraukė 1944. Atvykęs į Ameriką, kurį laiką gyveno Brooklyne, nuo 1951 iki 1973 tarnavo JAV Gynybos departamente Washingtone.

Lietuvoje bendradarbiavo dienraštyje Vakarai, Lietuvos sparnai, aviacijos žurnale. Vokietijoje buvo vienas Kario redaktorių ir Lietuvių žožio. Amerikoje bendradarbiavo Nepriklausomoje Lietuvoje, Dirvoje, Drauge, Darbininke. Iš anglų kalbos

tuviškoje veikloje, lankydama gimnaziją. Ji yra baigusi Maironio lituanistinę mokyklą, priklauso tautinių šokių ansamblui Tryptiniui, darbušiai dirba lietuviškos skautijos veikloje.

Ji yra National Honor Society narė, prezidentė Girls' Leaders Club ir buvo apdovanota Suffolk County Gold Key premija. Dalyvavo sporte, žaidė tinklinio ir krepšinio komandose.

Laura yra priimta į Quinnipiac kolegiją Connecticut su "Dean's Scholarship" stipendija ir žada studijuoti fizinę terapiją.

Aras Petras Ulėnas

Aras Petras Ulėnas, dr. Jono ir muzikės Nijolės Ulėnų sūnus šįmet baigė Half Hollow Hills East gimnaziją, Dix Hills, L.I., N.Y. Gimnazijoje už gerą mokymąsi buvo išrinktas į "National

Honor Society", gavo "National Merit - Commended Student" ir "New York State Regents" stipendijas ir prezidento Bush "Presidential Academic Fitness Award" pažymėjimą. Gimnazijoje Aras priklausė tinklinio komandai, kuri laimėjo apylinkės (Suffolk County) gimnazijų čempionatą. Aras yra geras muzikas — nuo ketverių metų skambino pianinu ir nuo pradžios mokyklos grojo trompete. Gimnazijos simfoniniam pučiamųjų orkestre grojo pirma trompete, o gimnazijos dzazo kapeloje grojo pianinu ir trompete.

Aras yra baigęs Maironio lituanistinę mokyklą, yra ilgą laiką veiklus skautas ir šoko Tryptinio tautinių šokių grupėje.

Šį rudenį Aras pradeda fizikos studijas Notre Dame Universitete South Bend, Indiana.

išvertė E. Williams "Medinį arklį", išspausdintą 1982 m.

Vienas svarbiausių jį darbų yra knyga "Sunkių apsisprendimų metai (1939.XI. — 1940.VI atsiminimai)". Išleista 1985 m. Toje knygoje jis vaizdžiai aprašo, kas anuo metu dėjos Vilniuje, kaip Sovietai telkė kariuomenę okupuoti Lietuvai ir kaip vyko pati okupacija. Knyga dabar ypač aktuali, kai tie klausimai iškyla spaudoje ir politikoje. Rekomenduojame ją paskaityti. (Ganama Darbininko redakcijoje).

PHILADELPHIA, PA

Philadelphijos Lietuvių Namai ruošia savo tradicinę metinę gegužinę/pikniką sekmadienį, rugsejo 10 d., nuo pirmos valandos po pietų iki saulėlydžio. Piknikas įvyks "Polankos" parke ant Knights Road, į šiaurę nuo Street Road, Philadelphijoje. Street Road kryžiuojasi su 1-95 greitkelio.

Pikniko metu bus muzika, šokiai, sportas ir žaidimai. Bus paruoštas skanus lietuviškas maistas, ypatingai bulviniai blynai. Bus loterija ir kiti laimės rinkimai.

Įėjimas \$3 suaugusiems, \$1 gimnazistams, o nemokamai mažiukams. Mašinos sustatymas nemokamas.

Chicagoje lankėsi Lietuvos filharmonijos vyr. dirigentas Juozas Domarkas. Nuotraukoje — solistas A. Grigas, Juozas Domarkas ir Chicago Tribune vyriausias muzikos kritikas John von Rhein.

LIETUVOS KRIKŠTO JUBILIEJAUS LEIDINYS JAU PARUOŠTAS

Prieš dvejus metus viso pasaulio lietuviai minėjo Lietuvos krikšto jubiliejų. Nuo Aliaskos iki Australijos, nuo Romos iki Amerikos didmiesčių, pačiame Vilniuje ir visoje Lietuvoje šį sukaktį buvo prasmingai minima. Jai prisiminti spaudoje netrukus pasirodys specialus leidinys — knyga "600 LIETUVOS KRIKŠTO JUBILIEJUS". Knyga jau paruošta ir atiduota spausdinti.

Tai bus didesnio formato 315 psl. knyga, gausiai iliustruota (maždaug 370 nuotraukų, daugiausia iš minėjimų įvairiuose kraštuose). Keletas originalių straipsnių iškelia ir pabrėžia krikščionybės reikšmę lietuvių tautai, įvertina ir apžvelgia buvusius minėjimus. Straipsnių autoriai: dr. A. Damušis, kun. dr. A. Paškus, A. Velius, ses. Ignė Marijošūtė, J. Kavaliūnas. Atskiruose knygos skyriuose su-

telkta įvairi dokumentinė medžiaga, Lietuvos vyskupų laišškai, dvasinio atsinaujinimo programa, pal. Jurgis Matulaitis, kardinolo Sladkevičiaus paskyrimas, Lietuvos evangelikų gyvenimas, platus pasaulyje vykusių minėjimų aprašymai ir nuotraukos, konkursai, ištraukos iš premijuotų knygų ir t.t.

Knyga leidžia Lietuvos krikščionybės jubiliejaus vykdomasis komitetas. Spausdina Draugo spaustuvė Chicagoje.

Knygos redaktorius nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie atsiliepė į jo prašymą ir prisidėjo leidiniui medžiagos ir nuotraukų. Pradėjus knygą spausdinti, nuotraukas ir dokumentinę medžiagą bus stengiamasi prisintiusiems galimai greičiau grąžinti.

Juozas Baužys

Filmai iš nepriklausomos Lietuvos gyvenimo

J. K. Milius nepriklausomoje Lietuvoje 1929 nufilmavo visą eilę asmenų ir įdomių kitų dalykų. Tie filmai priveičiose rankose jau guli per 50 metų. Aštuoni ratai, 35 milimetrų. Visi reti negatyvai, kuriuos reikia perdirbti į pozityvus, o šiuos būtų galima lengvai paversti į vaizdajuostes. Šias gi būtų galima plačiai paskleisti.

Nufilmuoti visi trys Lietuvos prezidentai, poetas Mačiulis-Maironis, prelatas Aleksandras Dambrauskas, kun. Juozas Tumas - Vaižgantas, prof. Mykolaitis-Putinas, prof. K. Pakštas ir kiti.

Iš įdomesnių įvykių paminėti-

Philadelphijos Lietuvių Namai kviečia visus pasilinksinti po besibaigiančios vasaros saulės ir pabendrauti su draugais ir šeimoms nariais. Dėl informacijos pasiskambinkite Lietuvių Namams (215) 634 - 9284, arba Algiui Šalčiūnui (609) 866 - 8799.

Iki pasimatymo!

A.Š.

Būtina išsaugoti ateičiai

ni: 2-trojo artilerijos pulko 10 metų sukakties šventė Kėdaičiuose, Povilo Lukšio, pirmo Lietuvos žuvusio kario, paminklo pašventinimas, prof. A. Voldelemas išlydimas į Ženevą. Tautos šventė, Palanga, Nida, Žemaitijos miesteliai, kaimai su ukiais, Karo muziejus su invalidų orkestru.

Filmas reikia restauruoti, nes yra šiek tiek kai kur sutrūkęs. Reikia padaryti kopijas ir pratęsti jų amžių. Apskaičiuota, kad restauracijos darbams užtektų 2000 dol. Tai būtų mažai kaina tokiame brangiam praeities filmui. Tai būtų istorijos dalis gyvuose paveiksluose.

Kas iš parivačių asmenų ar organizacijų galėtų paremti šį projektą, prašom kreiptis: C. Matuzas, 107 - 33 117th St., Richmond Hill, N.Y. 11419.

Pagal Raimondo Lapo knygą "Ten ekrane sužibus" Jonas Milius žuvo automobilio avarijoje 1944 metais Kalifornijoje.

Šia vasarą liepos mėnesį Lietuvoje lankėsi Marytė Šalinskienė su broliu Edvardu Antanaičiu (viduryje). Jie susitiko savo gimnaitį Vaidotą Antanaitį (k.), kuris yra miškininkas, Kauno miesto deputatas.

is visur

— A. a. prof. dr. Jonas Jakštas, 89 metų amžiaus, mirė liepos 31 Clevelande. Buvo žymus istorikas, parašęs daug studijų ir straipsnių istorinėmis temomis nepriklausomoje Lietuvoje ir išeivijoje.

— Kun. Alberto Rutkausko, OP, 50 metų kunigystės jubiliejus bus minimas šv. Antano parapijoje Cicero, Ill., rugsejo 10.

— Dr. Jonas Balys, žymus tautosakininkas, gyvenęs Silver Spring, Md., savo 80 metų amžiaus proga paaukojo 500 dol. Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui ir Pedagoginiam lituanistikos institutui.

— Tautos šventės minėjimas ir Tautos Fondo popietė Clevelando Lietuvių namuose įvyks rugsejo 10.

— Santaros - Šviesos suvažiavime Tabor Farm, Sodus, Mich., rugsejo 7-10 dienomis "Jaunimo požiūrių" simpozijume dalyvauja Judita Sedaitytė, Rita Dapkutė, Gintė Damušytė, Jurga Ivanauskaitė, Eugenijus Konkviskis ir Edvardas Tuskenis.

— Tautos šventės minėjimas Chicagos Jaunimo Centro didžiojoje salėje įvyks rugsejo 17. Rengia Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga.

— Muz. Roberto Mockaus piano koncertas įvyks rugsejo 17 Chicagoje, Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje.

— Milda Lenkauskienė, PLB vicepirmininkė švietimo reikalams, praneša, kad šiais metais buvo 15 prašymų stipendijoms studijuoti V. Vokietijoje, Vasario 16 gimnazijoje. Prašymai gauti iš Argentinos, Urugvajaus ir Brazilijos. Šiais metais Lietuvių Fondas paskyrė 6 stipendijas po 3,200 dol. Tai apmoka vienam studentui vienų metų mokslą ir pragyvenimą gimnazijoje.

— "Draugo dienraščio pokylis" įvyks rugsejo 24 Chicagoje, "Martinique" pokylių salėje.

— VII dainų šventės seminare, birželio 20 - 23 įvykusiame Dainavoje, bandyta parinkti repertuarą, kuris būtų priinamas vykstančių chorų laikotarpiui. Nors repertuarai galutinai nebuvo nustatyti, dauguma peržvelgtų dainų bus Dainų šventėje. Parinktos dainos jau įrašomos ir ankstyvą rudenį užsiregistravę chorai gaus pilną dainų repertuarą. Pasitarimai vyks dėl dalyvavimo chorų iš Lietuvos. VII Dainų šventė įvyks 1990 m. liepos 1 d. Chicagoje, Illinois universiteto pavilijone.

— Colorado lietuviai gražiai pasirodė šešioliktoje International Heritage festivalyje. Prie renginių geresonio "reprezentavimo daugiausiai pasirodė Juozas Kalėda, Dalia ir Aleksas Špokai, Videla Gehl ir Arvidas Jarašius bei "Rūtos" šokėjai vadovaujami Antaninos Bulotienės.

— C.T. International, International Industries ir Žaibo įstaigos persikėlė į naujas, erdvesnes patalpas. Naujas adresas: 9525 So. 79th Avenue, Hickory Hills, Ill. 60457. Visi telefonų numeriai — tje patys.

TRANSPAK praneša naują, tikrai reikalingo ir naudingo maisto siuntinį.

Gaminių rinkinio šviežumas garantuotas, nes pats siuntinys bus sudaromas ir pristatytas į namus jūsų giminėms ir draugams Lietuvoje.

- 18 svarų** mėsos gaminių: šalto rūkymo sprandinė (pašendvica), karšto rūkymo sprandinė, karšto rūkymo jautienos filė, aukščiausios kokybės rūkyta dešra.
- 11 svarų** maltos pupelių kavos, kavos be nuosėdų (instant), kakavos, chalvos (trinti riešutai su sirupu, aplieti šokoladu).
- 6 svarų** šokoladinių saldainių ir kitų saldumynų.

Reikia pabrėžti, kad visi minėti gaminiai yra **defectiniai** (dažnai vartojamas žodis Lietuvoje), reiškia — jų paruošėse **NĖRA**.

Šokoladiniai gaminiai naudojami ne vien tik sau, bet taip pat, kaip ir labai vertingos dovanos.

Siuntinį sudaro 35 svarai delikatesinių maisto gaminių. Pilna kaina su pristatymu \$185. Galima užsakyti pusę viso to siuntinio už \$120.

Ilgainiui galėsim ką nors pakeisti. Tai priklausys nuo vartotojų pageidavimo ir galimybių.

SIUNTINIAI. Siunčiam į Lietuvą video, stereo magnetofonus, siuvimo, mezgimo mašinas ir pn. Minėtas prekes persiunčiam UPS ir į kitus JAV miestus.

VAISTAI. Siunčiame Lietuvių katalikų labdarų sąjungos sudarytą rinkinį reikalingiausių vaistų Lietuvoje: Bayer aspiriną, multi-vitaminus ir pn. Siunčiame ir receptinius vaistus arba medicininės priemonės.

„DOLERINĖS“. Turime tiesioginį susitarimą su „dolerinėmis“ paruošėm. Jūsų pinigai saugiai pervedami per banką, arba asmeniškai Jūsų giminėms Lietuvoje. Šis būdas tinka įvairioms prekėms, automobilams, palikimams sutvarkyti ir išvengti muitinės išlaidų.

DAIKTŲ PERVEŽIMAS. Susidarius per daug daiktų Jūsų svečių viešnagės pabaigoje, galime daiktus persiųsti į Maskvą arba į Vilnių ir iš kitų JAV miestų.

Rašydami būtinai praneškite ir savo telefono numerį — greičiau gausit atsakymą į savo klausimus — arba skambinkite:

Romas Pukštys

TRANSPAK
2655 W. 69th St.
Chicago, IL 60629
1-312-436-7772

Istaiga veikia kasdien 10-6 v.v.
Šošt. 10-2 v. p.p.
arba susitarus
Namų tel. 1-312-430-4145

ŠI SKELBIMĄ IŠSIKIRPKITE IR PASILAIKYKITE!

Ar žinai, kad...

Eifelio bokštas Paryžiuje buvo pastatytas 1889 metais ir gegužės 6 buvo atidarytas publikai. Tuo metu vyko pasaulinė paroda.

Lietuva pasaulinėje parodoje pirmą kartą dalyvavo 1900 metais. Paryžiaus parodoje buvo įrengtas tik vienas kambarys su lietuviškais eksponatais, kad visiems primintų, jog Lietuva tebėra gyva. Okupacinė Rusijos caro valdžia dėl to buvo pasipiktinusi ir darė demaršus. Parodos proga apie Lietuvos kambarį buvo išleistas specialus leidinys, kurio vienas egzempliorius yra ir *Darbininko* redakcijoje.

Pirmasis pašto ženklas Anglijoje plarduotas 1840 m. gegužės 6 d.

Vokiečių diržablis (cepelinas) "Hindenburg" 1937 gegužės mėn. 6, Lakehurst, N.J., aerodrome turėjo sustoti. Besileisdamas žemyn užsidedė. Žuvo 36 žmonės. Amerikos žurnalistai laukė jo atskridimo, laukė ir filminkai. Jo sprogimas ir degimas buvo nufilmuotas, žurnalistų plačiai išgarsintas.

— Amerikoje šunų išžudoma kasmet 12 milijonų. Gyvulių globos draugija deda visas pastangas tą skaičių sumažinti ir gyvuliam surasti namus.

Remkime Tautos Fondą ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia visą laisvą pasaulį, informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės lūžo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukas siųsti adresu: Tautos Fondas, Lithuanian National Foundation, Inc., P. O. Box 21073, Woodhaven, N.Y. 11421.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 SOUTH WESTERN AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60643
TEL. (312) 238-9787

Dar yra vietų šlose kellonėse į Lietuvą:

Rugsėjo 12 d., Vilniuje 15 dienų, — iš Chicagos — 2,795.00,
iš New Yorko — 2,645.00

Spalio 3 d., Vilniuje 10 dienų — iš Chicagos — 1,895.00,
iš New Yorko — 1850.00

Galimybė Lietuvoje aplankyti norimas vietas.

Registracijai ir informacijai skambinkite 1-312-238-9787.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643.

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU taip pat tvarko giminių ir draugų iškviatimo iš Lietuvos dokumentus ir parūpina lėktuvų rezervacijas atvykimui į Ameriką. Taip pat darome nuotraukas vizoms ir pasams.

Vienas Fidži salų gyventojas, persikėlęs į Londoną, paprašė atitinkamų įstaigų pakeisti jo pavardę į "Rop". Savo tėvynėje jis vadinosi Karagolemokovatalugamamiprotele.

Vaizdajuostė. Apie New Yorko Pasaulinę Parodą 1939 m su Lietuvių Diena. Plačiai rodyti po visą Ameriką dokumentiniai filmai apie tą bruzdantį laikotarpį tarpe depresijos ir antro pasaulinio karo. Recenzentų palankiai įvertinta. 90 minučių VHS, kaina \$83, mum lietuviui \$48 su pasiuntimu. C. Matuzas, 107 - 33 117 St., Richmond Hill, N.Y. 11419. 718 848 - 3138.

Vapsos, skaudžiai geliantys valzdžiai, kadaise buvo mobilizuojamos į karinę tarnybą. Mašina, kuri svaidydavo akmenis į priešų pilį, numesdavo ir uždarytas dėzes su vapsomis. Dėžės suduždavo, ir jėzintos vapsos puldavo priešų karių ir savo gelioniais juos paraližudavo.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

SPALIS
LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje.
Kellonė Nr. 105 spalio 5-19 \$2,199 iš Bostono ir Niujorko
\$2,342 iš Chicagos

LAPKRITIS
LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kellonė Nr. 102 lapkričio 2-15 \$1,899 iš Bostono ir Niujorko
\$1,882 iš Chicagos

GRUODIS
LIETUVA IR BELGIJA Naujų Metų kėlionė, 14 dienų: 9 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje
2 Briuselyje
Kellonė Nr. 128 gruodžio 29-sausio 11 \$1,899 iš Bostono ir Niujorko
\$1,782 iš Chicagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pamokymu kiekvienai grupei!

Baltic Tours patarnauja sudarant Jūsų artimiesiems dokumentus viešnagėi pas jus. Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos paruošėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradėdame naują paslaugą, statant paminklus Jūsų mirusiems giminaičiams Lietuvoje.

Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:
BALTIC TOURS
Suite 4
77 OAK STREET
NEWTON, MA 02164
Tel. 617-965-8080

Dar galima gauti Lietuvos krikščionybės jubiliejaus medaį *Darbininko* administracijoje. Medalis yra pusantro colio dydžio, antikinės bronzos, kaina 10 dol., gryo sidabro — kaina 40 dol. persiuntimui pridėti 1 dol.

INTERNATIONAL INDUSTRIES

International Industries
10401 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
Telefonas: (312) 430-0074

GREIČIAUSIAS IR PATIKIMIAUSIAS BŪDAS

NORINTIEMS APRŪPINTI ARTIMUOSIUS

LIETUVOJE

Jūsų artimieji tikrai apsidžiaugs gavę kvietimą atvykti į užsienio valiutos paruošėse Vilniuje, Kaune ar Klaipėdoje ir, jiems patogiu laiku, be palydovo, už Jūsų nurodytą sumą apsipirkti; ar atsiamti naują Volgą ar Žigulį.

Kreipkitės — atsiųsime kainoraščius bei platesnę informaciją apie šį išimtinį patarnavimą.

NAUJAS PATARNAVIMAS NORINTIEMS PASVEIKINTI SAVO GIMINES AR DRAUGUS LIETUVOJE

ŽAIBO greitumu Jūsų artimieji bus pasveikinti vardiniu, jubileju, sukaktuvių, vestuvių ar betkokia kita proga. Sveikinimai pristatomi į namus.

Kreipkitės — atsakysime į visus Jūsų klausimus.
ŽAIBAS
9525 So. 79th Ave.
Hickory Hills, IL, 60457-2259
Tel. 312 430 - 7272

INTERNATIONAL

Pranešame, kad visos 1989 m. ekskursijos jau užpildytos. Dėkojame visiems savo klientams, pasinaudojusiems mūsų patarnavimais, ir ruošiamės tikrai įdomiam ir įvairiam 1990 m. sezonui.

Primename, kad G. T. INTERNATIONAL apskritus metus teikia įvairias paslaugas. Visi Jūsų biznio ar turistinės kėlionės reikalai bus sutvarkyti profesionaliai ir sumanliai.

Norintiems viešėti Lietuvoje 5 dienas ar 5 savaites, sudarome individualius maršrutus, sutvarkome dokumentus bei visus kėlionės ar viešbučio reikalus, ir Jūsų pasiaugoms parūpiname patyrusį asmenį jus pasitikti

Kreipkitės — kėlionė be rūpesčių daug malonesnė!

G.T. INTERNATIONAL, INC. 9525 SO. 79TH AVENUE
HICKORY HILLS, ILLINOIS 60457 TEL: (312) 430-7272

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

Čia galite gauti:

- Lietuviškas VISA korteles
- Pinigines perlaidas
- Čekių sąskaitas
- Taupymo sąskaitas
- Įvairias paskolas
- Įvairius taupymo sertifikatus

—Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol.—

KASOJE taip pat galite mainyti čekius, pervesti Social Security indėlius, atidaryti arba perkelti IRA fondus ir atlikti kitus bankinius reikalus.

Jūsų laukia lietuviškas patarnavimas, maloni nuotaika ir naudinga ateitis

Naujas K A S O S adresas: 86 - 21 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Telefonas: 718 441 - 6401.

MIRĖ KUN. JONAS BOREVIČIUS, SJ

Rugpjūčio 23 Chicagoje mirė kun. Jonas Borevičius, S.J., visuomenininkas, veikęs su jaunimo organizacijomis, buvęs šaulių kapelionu, sakęs pamokslus, vedęs misijas. Palaidotas rugpjūčio 26, šeštadienį.

Velionis buvo gimęs 1906 gruodžio 6 Alytuje. Mokėsi Alytaus gimnazijoje, į jėzuitų vėnuoliją įstojo 1925 m., filosofiją baigė 1932 Valenburge, Olandijoje, ten pat teologiją baigė 1938, socialinius mokslus dar studijavo Münsterėje, Vokietijoje, Louvaino universitete Belgijoje. 1932-1934 dirbo Estijoje, Talino mieste, vadovavo savo įsteigtam jaunimo auklėjimo institutui ir drauge mokytojo rusų gimnazijoje. 1941-1944 kapelionavo Prėkybos Institute Šiauliuose, nuo 1942 m. buvo Šv. Ignaco bažnyčios rektoriumi.

Karo metu pasitraukęs į užsienį, apsigyveno Šveicarijoje, kur buvo lietuvių komiteto pirmininku, Šveicarijos Caritas bendradarbis. Į Ameriką atvyko 1946 m. ir buvo vienas iš jėzuitų namų Chicagoje steigėjų, organizatorių. Buvo studentų ateitininkų sąjungos dvasios vadas, Chicagoje studentų ateitininkų ir sendraugių dvasios vadas.

Labai uoliai veikė Lietuvių bendruomenėje, buvo kelis kar-

Kun. Jonas Borevičius, SJ

tus išrinktas į LB tarybą, dalyvavo seimuose, suvažiavimuose, uoliai veikė su šauliais, buvo jų kapelionu, važinėjo vesdamas misijas, sakydamas pamokslus. Buvo visada mandagus, paslaugus, geros nuotaikos, draugiškas visiems, visur skleidė šviesą ir gerį, skatino burtis į organizacijas ir pats tuo organizacijom nuosirdžiai tarnavo. (p.j.)

MANHATTAN, N.Y.

Aušros Vartų parapijos žinios

Aušros Vartų parapijos susirinkimas, kuris turėjo įvykti, sekmadienį, rugpjūčio 27, atidedamas į sekmadienį, rugsėjo 10, po 11 val. sumos. Bus pasikeičiama įdėjoms, įsteigti parapijos komitetai ir paskirti savanoriai juose veikti.

Parapijos metiniai rudens pietūs įvyks sekmadienį, spalio 15, tuojau po sumos. Bus proga susitikti naują kleboną kun. Eugenijū Savicką. Veiks gausi loterija. Tik 20 dol. Negalį dalyvauti, prašomi paremti parapiją įsigyjant laimėjimų knygetę. Klebonas ir parapijos valdyba nuosirdžiai prašo visus dalyvauti. Dėl rezervacijų skambinti į kleboniją: 1-212-255-2648.

Arts Club theatre surengtas "Back From the Beach" pobūvis praėjo su gražiu pasisekimu. Dalyvavo daug jaunimo, ypač lietuvių. Programoje pasirodė apie 15 aktorių su įvairiais "atsisveikinimo su vasara" skaitais. Jei finansiskai bus galimybių, teatras planuoja rudenį pastatyti lietuviu autoriaus veikalą. (db)

KASOS PRANEŠIMAI

Metinis St. Petersburgo narių susirinkimas įvyks š. m. spalio 15 po bendrųjų pietų Lietuvių Namuose. Bus duodami pranešimai apie pereitų metų įvykius ir finansinę padėtį. Dalyvaus KASOS direktoriai iš New Yorko ir kitur. Skyriaus vedėjas Aras Miezėlis kviečia vietinius ir besisvečiuojančius narius dalyvauti susirinkime.

KASOS vadovybės ir tarnautojų suvažiavimas šiemet vėl įvyks Marco Island, Floridoje, lapkričio 11-12-13 dienomis. Vyks techninių žinių pasidalinimo seminaras ir informaciniai pranešimai KASOS nariai ir svečiai kviečiami dalyvauti. Dėl informacijų kreipkitės į bet kurią KASOS įstaigą.

Centrinė KASOS būstinė Richmond Hill, New York, yra erdvi patalpos išnuomavimui. Kambariai ypač tinka organizacijų arba verslininkų įstaigoms. Susidomėję skambinkite dienos metu 718 441 - 6401.

Teko sužinoti, kad aplinkiniai bankai pradėjo imti mėnesinį mokesį už čekių sąskaitas ir kitus patarnavimus. Norime pabrėžti, kad KASOJE nėra jokių mokesčių už čekių rašymą, ar už patarnavimus (service fees). Be to, už 500 dolerių čekių sąskaitos balansas duodama 4% palūkanų. Taupytojai moka tik už čekių spausdinimą, o nuo rugsėjo pirmos iki šių metų galo visiems naujai atidarantiems čekių sąskaitas pirmieji 200 atspausdintų čeki-

kių nekainuos.

Lietuvių tarpe gausėja skaičius žmonių, kurie pabaigia darbą ir išeina į pensiją. Nevienam kyla klausimas, kur padėti darbovietėj sutaupytus vad. 401k ar kitus perijodinio taupymo fondus? KASA siūlo tuos pinigų pervedti (rollover) į IRA taupymo sertifikatus. Tuo būdu nereikės mokėti mokesčių nei už pervedtus pinigus, nei už priaugančius nuosimčius. O išimti galėsite bet kada, kai prireiks pinigų specialiom išlaidom. Tada mokėsite mokesčius tikai už išimtą dalį pinigų. Pasiteiraukite KASOJE ir apie kitas galimybes.

Pensininkams taip pat norime priminti, kad galite pervedti Social Security čekių siuntimą tiesiog į jūsų taupomąją sąskaitą KASOJE. Nereikės stovėti eilėse prie langelio dėl čekių iškeitimo ir galėsite išimti kada ir kiek tik reikalinga iš savo sąskaitos. Už likusius pinigus jums bus mokami neblogini mokesčiai.

Apmokėjimai pragyvenimo sąskaitų sūlome naudoti pinigines perlaidas (Money Orders), kurios KASOJE kainuoja daug mažiau, negu kituose bankuose, arba vartoti KASOS čekių sąskaitas (Checking accounts), kurios taip pat yra pigesnės ir patogesnės, negu kitur. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į bet kurią KASOS skyrių New York, Chicagoj, Detroit, St. Petersburgu arba Waterburyje.

ST. PETERSBURG, FLA.

Dariaus ir Girėno, transatlantinių lakūnų, per Atlantą skrydžio žuvimo 56-sias metines liepos 16 atžymėjo Floridos Amerikos Lietuvių Klubas. Minėjimas pradėtas klubo pirmininko A. Gudonio įvadu ir JAV bei Lietuvos himnais, akomponuojant A. Mateikai. Pagrindinis kalbėtojas buvo Lietuvos Karo Aviacijos kapitonas K. Urbšaitis. Minėjimo pabaigoje inž. Vytautas Mažeika padėklavo K. Inčūros "Lakūnų daina" ir nežinomo autoriaus "Lituanica Lietuvai".

Kultūrinių Popiečių Ratelio, klubo virėjams išvažiavus metinių atostogų, ėmėsi iniciatyvos du paskutinius liepos mėn. sekmadienius virti pietus, kad iš gauto pelno žiemos sezono metu būtų galima apmokėti kelionę vienam ar keliems mūsų kultūrinių rinkams, kurie iš šiaurinių JAV kolonijų galėtų atvykti į St. Petersburgą ir čia pasidalinti žiniomis apie literatūrą, meną, teatrą ir t.t. Pietų gamybai vadovavo A. Karnienė, talkinama eilės Kultūrinių Popiečių Ratelio narių. Pietūs vyko liepos 23 ir 30. Šalia skanaus maisto, svečiai buvo stiprinami ir menine programa.

Dr. K. Bobelis, Vliko pirmininkas, gegužės mėn. pabaigoje dalyvavęs Helsinkio susitarimų priežiūros ir žmogaus teisių apimties konferencijoje Paryžiuje, liepos 9 Lietuvių klubo padarė pranešimą apie pačią konferenciją ir Lietuvos laisvimo bylos ateities perspektyvas. Vliko pirmininką susirinkusiems pristatė ir pranešimo eigai vadovavo St. Petersburgo ALT'o skyriaus pirmininkas Alfis Šakis.

Baisiųjų birželio dienas, kai buvo pradėtas lietuvių tautos naikinimas ir pirmieji transportai į Sibirą, Floridos Amerikos Lietuvių klubas prisiminė birželio 11. Minėjimas pradėtas Šv. Vardo bažnyčioje pamaldomis už išvežtuosius ir mirusius. Klube minėjimą pradėjo klubo pirmininkas A. Gudonis. Pagrin-

dinis paskaitininkas buvo inž. V. Mažeika. Meninėje dalyje Dalila Mackialienė padėklavo A. Miškino eilėraščių - psalmę "Iš gilumos šaukiamės" ir B. Pūkelevičiūtės "Paskutinis birželis".

Tėvų diena Floridos Amerikos Lietuvių Klube prisiminta birželio 18. Turinimą paskaitė apie tėvų reikšmę skaitė inž. J. Mikaila. L.Ž.K.

BROOKLYN, N.Y.

Apreiškimo parapijos žinios

Apreiškimo parapijos jaunimo pobūviai, surengti liepos 9 ir rugpjūčio 11, praėjo sėkmingai. Kalėdodamas tarp lietuviškų šeimų, kalbėjo kun. Danielius Staniškis, daug girdėjau "apie geras praeities dienas" jaunimo pobūviuose Apreiškimo parapijoje. Ypač buvo prisiminti kunigai Bronius Kruzas ir Walter Masiulis, kurie daug dirbo su lietuviška visuomene. Tad, pasitaręs su klebonu kun. V. Palubinsku ir parapičiais, kun. Danielius nutarė tęsti šia gražią tradiciją.

Liepos 9 d. pobūvyje buvo pagerbti Audros, Dailės ir Lietuvos jūreiviai, kurie už kelių savaitių grįžo į Lietuvą. Apreiškime jie susipažino su lietuviška jaunomene ir kaip ji linksminama. Čia buvo ypatingai jaudinantis momentas, kada jūrininkai paprašė kun. Danieliaus palaimint tris kryželius, kurie juos globos pavojingoje kelionėje į Lietuvą.

Rugpjūčio 11, parengime pasireiškė vietinis talentas. Lora broliai atliko kūrinis pradėdant "Dėkingų numirelių" baigiant "Ružavų Floydų". Ritonė Ivaškaitė visus pralinksmino savo dainuojančiu smuiku. Kun. Danielius ir Michael Hritz (netolimos Ortodoksų bažnyčios muzikos direktorius) atliko "klasikinio roko" programą iš 1960 iki 1970 metų kūrinių. Nors ir karts nuo karto truputį garsiai skambėjo

BOSTONO ŽINIOS

Lietuvos krepšininkai Bostone

Rugpjūčio 17 d. į So. Bostono Liet. Piliiečių d-ją buvo užsukusi Vilniaus statybos krepšininkų komanda, kurioje žaidė Šarūnas Marčiulionis. Jam sudarius sutartį su Warriors profesionalų komanda, Vilniaus statybos krepšininkai liko be vieno geriausių savo komandos žaidėjų. Bet Šarūnas Marčiulionis pasirūpino, kad visa jo komanda būtų pakviesta į šį kraštą viešnagėn, o jis galėtų žaisti toje komandoje visose svarbesnėse rungtynėse. Dėl kitų įsipareigojimų, Šarūnas Marčiulionis negalėjo į Bostoną atvykti. Bostono ir apylinkės lietuvių visuomenė turėjo retą progą susitikti su iškiliais Lietuvos krepšininkais, pasidalinti su jais įvairiomis mintimis.

Aš esu ne rusas

Populiarus *The Boston Sunday Globe* paskelbė rugpjūčio 13 d. laidoje platų straipsnį apie Šarūną Marčiulionį, pailiustruodamas jį Šarūno Marčiulionio didėle nuotrauka. Tame straipsnyje pastebima, kad Šarūnas Marčiulionis pabrėžė: "Aš esu ne rusas. Aš esu Lietuvis". Tatai jis dar patvirtino, atsisakydamas pozuoti vieno žurnalo viršelyje Amerikos ir Sovietų Sąjungos vėliavų fone. Spaudos konferencijoje Šarūnas Marčiulionis pareiškė per vertėją Rimą Kalvaitį, kad jis neatsakinės į klausimus dėl jo pasirašytos sutarties, kas ir kiek gaus iš numatyto jam atlyginimo, o taip pat į politinio pobūdžio klausimus. Laikraštis samprotauja, kad, gal Šarūnas Marčiulionis atvyko į šį kraštą tik žaisti krepšinį, bet jis neužmiršo, iš kur jis atvyko. Warriors deda daug vilčių į jį, stebėdamasi jo įgimtu pajėgumu, greita orientacija ir sugebėjimu įsivairinti kiekvieną naują nurodymą.

dainos, bet jos nebuvo pripildytos narkotikų dvasios žodžiais, kaip kad yra populiariu girdėti šios dienos jaunuomenės pasilinksminimuose.

Didelė padėka priklauso Indrei Biskytei ir Ritonei Ivaškaitėi kurios daug pagelbėjo kun. Danieliui prie įvairaus organizavimo. Taip pat muzikui Michael Hritz, kuris paskolino savo talentą ir instrumentus.

Na, jaunime! Ar nenorėtum prie mūsų prisidėti savo dalyvavimu ir talentu. Mes, čia Apreiškime jau pradėjome ruošti ateinančioms mėnesiams. Smulkesnės žinios bus paskelbtos vėliau. (kds)

Kultūrinių renginių sezono atidaryms

Kasmet Bostono ir apylinkės lietuviškų kultūrinių renginių sezonas atidaromas Laisvės Varpo rudens koncertu. Šiemet toks koncertas rengiamas spalio 1d. 3 val. popiet So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos trečio aukšto salėje. Jame programą atliks sol. Laima Rastenytė-Lapinskienė, jaunas smuikininkas Aras Lapinskas ir kompozitorius-pianistas Darius Lapinskas, neseniai sugrįžęs iš Lietuvos, į kurią jie buvo nuvykę su komp. Dariaus Lapinsko sukurta opera apie Šv. Kazimierą.

Kariuomenės atkūrimo sukakties minėjimas

Lietuvos kariuomenės atkūrimo 1918 metais sukakties minėjimą rengia Lietuvių Karių Veteranų Sąjungos Ramovės Bostono skyrius, vadovaujamas Jurgio Jašinsko. Minėjimas įvyks lapkričio 26 So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos trečio aukšto salėje. Jame programą atliks Clevelando vyrų oktetas su sol. Irena Grigaliūnaitė.

Prisimintas Matas Kemizūra

Rugpjūčio 25 sukako 22 metai, kai Brocktone mirė Matas Kamizūra, ankstesnis ateivis, aktyviai alyvavęs lietuvių veikloje. Ilgus metus jis buvo Brocktono Lietuvių Tarybos ir Lietuvių Bakūžės vicepirmininkas. Turėdamas savo įsitikinimus ir jų griežtai laikydamasis, Matas Kamizūra gerbė taip pat kitų įsitikinimus, buvo gilus tolerantas. Ypač daug jis dirbo SLA ir Sandaros vietos padalinuose. Todėl rugpjūčio 20 d. Laisvės Varpo laidoje jį prisiminė ne tik jo gimnaitis Stasys Kemizūra su šeima, bet taip pat visi tie su kuriais jam teko dirbti.

Prof. Liucija Baškauskaitė

Prieš daugelį metų Laisvės Varpo talkininke pranešėja buvo Liucija Baškauskaitė iš Brocktono. Rugpjūčio 20 d. Laisvės Varpo klausytojai vėl išgirdo ją. Bet šį kartą ji buvo jau ne pranešėja, o atsakinėjo į programos vedėjo įvairius klausimus aktualiais reikalais. Baigusi studijas daktarato laipsniu, ji profesoriavo Californijoje, New York, Švedijoje, o dabar vyksta į Angliją. Mokslininkų pasikeitimo pagrindu jai teko metus praleisti Lietuvoje. Užklausta, kokį įspūdį jai padarė Lietuva, ji atsakė, kad labai didelį, ypač ten veikiančia skirtinga sistema, kurioje pirmenybė atiduodama ne asmeniui, kaip laisvajame pasaulyje, bet kolektyvui. Tai buvo reta proga ne tik pažinti Lietuvą, bet taip pat tapti jos dalimi. Kitose Laisvės Varpo laidoje jį pasisakys apie savo dalyvavimą mokslininkų konferencijoje Kaune, kur nutarta atkurti Kauno universitetą.

PADĖKA

A. A. JURGIS OKUNIS, mano mylimas vyras, po ilgesnės ligos mirė 1989 liepos 7 d. Ir buvo palaidotas liepos 11 d. St. Mary kapinėse, Flushing, L.I. N.Y.

Nuosirdžiai dėkoju Apreiškimo parapijos klebonui kun. Vytautui Palubinskul už rožančiaus sukalbėjimą ir koncelebracines šv. Mišias laidotuvių dieną. Bu vsiam klebonui kun. Jonu Pakalniškiul už maldas šermentinėje, šv. Mišias ir palydėjimą į amžino poilsio vietą, Tėv. A. Prakapui, OFM, dalyvavusiam atsisveikinime, ir Apreiškimo parapijos asistentul kun. D. Staniškiul už atsilankymą šermentinėje.

Dėkinga esu kalbėjusiems: Inž. V. Sidul, Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų vardu, Aldų žurnalo redaktorul Tėv. L. Andriekul, OFM, ir buv. Karlo redaktorul Z. Raulinaičiul ramovėnų vardu. Ačiū ramovėnui vėlavneščiul B. Sutkiul, stovėjusiam prie karsto garbės sargyboje.

Padėka visiems atsilankiusiems į šermentis, dalyvavusiems laidotuvių, atsiluntusiems gėles, užprašiusiems šv. Mišias, aukojusiems Kultūros Židniul, Tautos Fondul, Darbininkul, pareiškiusiems man užuojautas žodžiu, telefonu ar raštu.

Mano ypatinga padėka p.p. Elenai ir Jonui Zukams, mane priglaudusiems ir globojusiems tomis man sunkiomis valandomis, p. Antanul Bagdžiūnui, daug pagelbėjusiam rūpesčių metu, ir p.p. Marijai ir Vitaliui Zukauskams, labai daug padėjusiems paskutinėmis Jurgio ligos dienomis ir vėlavu.

Dėkoju laidotuvių įstaigos vedėjai Marytei Šalin-skienei už rūpestingą ir šiltą patarnavimą.

Liūdinti

žmona Irena

BANK-BY-MAIL
Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prienamai, privačiai, saugiai, nemoka-

mai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings

Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į ban-

ką ar juos atimti, tai galite atlikti namie bet

kuriuo laiku. Jūsų sluntp gavęs, bankas tuoj

traukia sumą į sąskaitą. Prisdėda ir užtikrin-

mas, kad jūsų pinigai pelno aukščiausiu

procentus, leidžiamus įstatymų.

Dėl lengvo taupymo bū-

do per paštą skambinkit Mr.

Donahue 268-2500

arba rašykite paduotais adresais.

MAINE OFFICE
400 West Broadway
Bangor, Maine
9 AM to 3:30 PM
Monday thru Friday
Saturday 10 AM to 1 PM
208-2500

REPROBET CIRCLE OFFICE
210 Garrison Blvd.
Boston, Mass. 02116
Mon. - Thurs. 9 AM to 5 PM
Fridays - 9:30 AM to 7:30 PM
Saturdays 9:30 AM to 12 Noon

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"

ALFRED W. ARCHIBALD, PRESIDENT

DARBININKAS

Redakcija.....(718) 827-1352
Administracija.....(718) 827-1351

Spaustuvė.....(718) 827-1350
Vienuolynas... (718) 235-5962
Vyskupas... (718) 827-7932
Salė (kor.).....(718) 827-9645
Salės adm. ....(718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Maironio lituanistinė mokykla naujus mokslo metus pradeda rugsėjo 9, šeštadienį, 9 v.r., įprastinėje vietoje, Holy Child Jesus parapijos mokykloje, 111 St., ir 87th Rd. Įėjimas iš 111 St., Richmond Hill, N.Y. Visi tėvai, kurie turi mokyklinio amžiaus vaikų, prašom juos atvesti į mokyklą. Susirenkama pradžioje apatinėje salėje. (Mokyklos reikalai žiūr. vedamąjį trečiame puslapyje).

Kun. Vytauto Palubinsko, Apreiškimo parapijos naujojo klebono, pagerbimo pietūs rengiami rugsėjo 10, sekmadienį, mokyklos salėje. Kas nori dalyvauti pietuose, prašom užsiregistruoti pas Vytautą Vaičiulį, 441 - 5689. Įėjimo auka 10 dol. Pietūs bus tuoj po sumos, apie 12:30 val.

RADIJO PROGRAMOS IŠ VILNIAUS

Vilniaus radijas du kartus per dieną transliuoja programą, skirtą užsienio lietuviams. Angliška programa būna 6 val. vak., o lietuviška — 8 val. vak.

Abi programos perduodamos penkiomis bangomis: 49, metrų, 41 m., 25 m., 22 m., ir 19 metrų.

Lietuviškai čia geriausia girdima 25 metrų banga, kilochercų 11,790 dažnumo, angliška programa 6 val. vak. geriausiai girdima 41 metrų banga, khz 7,400

Reikia kantrybės, kol pagausi programos transliaciją. Reikia sukti labai pamažu, nes trukdo gretimos stotys, iš kurių kalba vokiškai, ispaniškai ar itališkai. Dažnai trukdo atmosferinis tratėjimas, tačiau apsimoka kantriai pasidėti pusvalandį ir pagauti transliuojamą programą. Paklausti tikrai verta ir įdomu, nes perduoda naujausias žinias iš Lietuvos.

PRANEŠIMAS

Aš, Bronė Miliūtė-Macijauskienė, pranešu visuomenės žiniui, kad mano vyras, Petras Macijauskas, 80-ties metų amžiaus, išgyvenęs 55-rius metus, teisme iškėlė atsiskyrimo bylą. Dėl man ir mano vaikams daromos gėdos, jam išsiskyrimą daviau taikiu būdu. Mudvieju turėtą nuosavybę — namą perleidau jam.

Todėl nuo 1989 metų gegužės mėnesio 15-tos dienos už jo veiksmus nesu atsakinga.

Bronė Miliūtė-Macijauskienė
452 Ambassador Court
Sunny Hills, Fla. 32428

Tautos šventė ir kun. V. Palubinsko priėmimas šiemet bus švenčiama rugsėjo 10, Apreiškimo parapijos viršutinėje salėje. Bus užsakyti valgiai, bilietai po 10 dol. asmeniui. Rezervacijas užsakyti iki rugsėjo 4 pas V. Vaičiulį, telef. 718 441 - 5689.

Turgus - bazaras (flea market) Apreiškimo parapijos apatinėje salėje įvyks rugsėjo 16 - 17 dienomis. Toks bazaras, įvykęs liepos mėnesį, sėkmingai davė parapijai gražaus pelno. Kadangi nuo to laiko yra gauta daugiau prekių ir yra likusių daiktų nuo praeito bazaro, parapijos komitetas rengia antrą išpardavimą rugsėjo 16 - 17, šeštadienį ir sekmadienį nuo 12 v. iki 5 v. v. kasdien. Dar galima paaukoti gerų daiktų. Taip pat reikalingi savanoriai darbininkai. Visais reikalais kreiptis pas Debra Minter, 718 - 486 - 6618 dėl papildomos informacijos.

Pavergtų Tautų laisvės mitingas prie Laisvės statulos įvyks spalio 8 d. Mitingą organizuoja anti-bolševikinių tautų grupė. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas JAV viceprezidentas Quayle. Mitingas prasidės 12 v. ir baigsis 2 val. popiet.

Darbo dienos savaitgalis prasideda su šiuo šeštadieniu. Darbo diena švenčiama rugsėjo 4. Visos valdžios įstaigos bus uždarytos. Taip pat neveiks nei pranciškonų spaustuvė, nei *Darbininko* redakcija bei administracija.

Parsiduoda namas Brooklyne, Canarsie sekcijoje, turįs 6 kambarius ir rūšį. Du įėjimai priekyje ir iš galo. Kaina 140,000. Skambinti 718 - 346 - 5000 tarp 8:30 ryto ir 5:00 vakaro.

Jūsų pinigai į Lietuvą siunčiami per banką į "dolerines" perduotuves: tinka Jūsų giminių apsipirkimui, automobiliams ir palikimams tvarkyti. Muito nėra. Romas Pukštys, Transpak, Telef. 312 436 - 7772, namų telef. 312 430 - 4145.

Video, stereo, siuvasmas našas ir vaistus siunčiame į Lietuvą. Prekes pristatome per UPS ir kitus JAV miestus. Sudaromi iškvietai, siunčiame kargo ir iš kitų miestų. Romas Pukštys, Transpak, 2655 West 69 St., Chicago, Ill. 60629. Darbo valandos: 12 - 6 v.v., kasdien, šešt. 10 - 4 v. Arba susitarus, tel. 312 436 - 7772, namuose — 312 430 - 4145.

Iš vigilijinio budėjimo priešais Jungtines Tautas. Prie plakato kairės Ardys Juška, plakatą apžiūri Milda Isenberg, prie būgno muzikė Aldona Kepalaitė. Nuotr. L. Tamošaičio

RUGPJŪČIO 23 PAMINĖTA NEW YORKE

New Yorko lietuviai bent keliais būdais prisiminė Molotovo-Ribbentropo pasirašymo pakto 50 metų sukaktį.

Kokią savaitę prieš šią datą LB NY apygardos valdybos rūpesčiu buvo išsiuntinėta didžiųjų laikraščių redakcijoms, TV, radijo stotims ir pavieniams žurnalistams pakvietimai dalyvauti minėjime ir brošiūrėlė — lankstinukas. Ypač lankstinukai savo

Dail. V. K. Jonynas paskutiniu laiku kasmet vasarą išvyksta į Lietuvą, kur Druskininkuose jam stato namus ir ten įrengs jo muziejų. Kaip Vilniaus radijas pranešė, Vilniuje jis dalyvavo posėdy, kur buvo svarstomi naujos statomos bažnyčios planai. Jis pasisakė už didelį modernizmą, kuris, komentatoriaus nuomone, dar Vilniui esąs svetimas. Dailininkas yra pasižymėjęs vitražų meisteris, gal svajoja naujai bažnyčiai sukurti vitražus.

Kolodny & Kolodny, Virginija Kolodny, lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai.

ATTENTION - GOVERNMENT SEIZED VEHICLES from \$100. Fords, Mercedes, Corvettes, Chevys. Surplus Guide. 1-602-838-8885. Ext. A 6057.

ATTENTION - GOVERNMENT HOMES from \$1 (U-repair). Delinquent tax property. Repossessions. Call 1-602-838-8885. Ext. GH 6057.

ATTENTION - HIRING! Government jobs — your area. \$17,840 — \$69,485. Call 1-602-838 - 8885. Ext. R 6057.

Laiku susimokėk laikraščio prenumeratą, nes tai sumažins administracijos išlaidas.

medžiaga paskatino New Yorko spaudą reaguoti į šią sukaktį.

Aplankomas V. Vokietijos konsulas

Sukakties dieną specialia delegacija, kuriai vadovavo Daiva Kezienė ir kurioje taip pat buvo Romas Kezys, aplankė Vakarų Vokietijos konsulatą. Delegacija norėjo iškelti pakto reikšmę, ir prašė vokiečių pagalbos siekiant likviduoti pakto problemas.

Vokietijos valdžia neparodė didesnio dėmesio mūsų siekiam. Delegaciją priėmė politinės sekcijos pirmininkas Warner Schmidth. Po vizito bent tris kartus skambino delegacijos pirmininkei prašydamas reikiamos informacijos.

Budėjimas prie Jungtinių Tautų

Susidaręs Ad Hoc komitetas surengė vigilijinį budėjimą prie Jungtinių Tautų. Tai buvo ypatingas budėjimas. Buvo iškabinata keletas plakatų. Kas svarbiausia, buvo mušamas būgnas, palydėtas dar pritaikyta muzika. Būgno mušimas atkreipė praeivių dėmesį. Jie visi sustodavo, pasiteiraudavo, kodėl visa tai daroma. Išdalyta apie 1000 lankstinukų su gera informacija, patrauktas visuomenės dėmesys.

Budėjimas tęsėsi nuo ryto iki vakaro. Šiaip žmonių sutraukė nedaug. Vienu metu buvo susirinkę net 50 budėjimo dalyvių.

Kaip ten bebūtų Ad Hoc ko-

Rugpjūčio 23 dienos Molotovo-Ribbentropo pakto minėjimas Kultūros Židinyje. Prie stalo sėdi iš k. LB NY apygardos pirmininkas Vytautas Alksninis, minėjime pasakė kalbą Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, prie pulsto Amerikos prezidentui George Bush laišką skaito Sigita Alksninytė. Nuotr. L. Tamošaičio

Ieškomas kambarys su patogumais Richmond Hill ar Woodhaveno apylinkėje. Skambinti darbo metu 718 846 - 5900, vakarais 718 849 - 1631.

PAIEŠKOJIMAI

Daug kas dabar iš ok. Lietuvos ieško savo giminių, draugų ar pažįstamų. Atkreipkite dėmesį į paieškojimus ir padėkite jiems surasti, ko ieško. Padėkim savo broliam!

Petras Gindrenas, gyveno 96 Glenwood Rd., Binghamton, N.Y. Mirė 1963 metais sausio mėnesį. Liko dukra, kuri yra išteklėjusi, turi 2 vaikus. Savo puseserės adresą nori sužinoti: Liucijus Gindrenas, Panevėžys, Grigo 75-5. Lithuania LITSR.

Kvašienė — Ignaciūtė Valė, gyvenanti Pakruojuje, ieško savo artimųjų giminių, brolių Karolio ir Kaliksto Ignaciūnų, gyvenusių 672 Stuyvesant Ave., Irvington, N.Y. 07111. Jie tikriausiai jau yra mirę. gal gali atsiliepti jų vaikai ar kiti giminės. Rašyti: Lithuania TSR. Pakruojus, Gegužės Pirmosios gatvė, Nr. 32, Kvašienė Valė.

Rugsėjo 23 ir 24 dienomis Brooklyne, NY, Lietuvių Kultūros Centre — Židinyje Renglama pirmą kartą JAV tokiu plačiu mastu

LIETUVOS MENININKŲ TAPYBOS IR GRAFIKOS PARODA

"ATGIMUSI LIETUVA"

Dabar Lietuvoje vyksta istoriniai pasikeitimai. Tauta nusimeta komunistines dogmas. Kūrybinis menininkų potencialas ryškiai ir talentingai atspindi šiuos dramatiškus įvykius. Lietuva bunda. Valruojanti intelektualinė jėga — SAJŪDIS.

Parodoje matysite tų pasikeitimų atspindžius — laisvus, nutolusius nuo jėga keleta dešimtmečių brukamo "socialistinio realizmo" kūrinius.

Todėl neatsitiktinai 20 procentų parodos pelno skiriama SAJUDŽIUI.

Deramai prisidėti prie šio renginio — klekvieno lietuvių patrioto pareiga.

Kviečiame plačiai dalyvauti aplinkinių valstijų meno gerbėjus.

Paroda atidaroma rugsėjo 23 d. šeštadienį 7 v.v. Parodą rengia J. SHOR INTERNATIONAL ANTIQUE INC.

APSIPIRKIMO TURGUS

"FLEA MARKET"

Rugsėjo 9-10 d. Kultūros Židinyje nuo 10 val. ryto iki 5 val. vakaro

Didelis pasirinkimas įvairių reikmenų, naujų ir mažai vartotų drabužių, baldų, indų, įrankių, žalsių, knygų ir t.t.

Abi dienas bus lietuviškų valgių pietūs, šaltai gėrimai, kava ir pyragas.

Kviečiame atsilankyti ir atsivesti savo kaimynus į lietuvišką "blusų turgų".

Rengia: N.Y. Lietuvių Atletų Klubas
Pelnas: sportininkų kėlonelė 1991 m. žaidynes Lietuvoje.